

**UCHWAŁA NR XX/192/2020
RADY MIEJSKIEJ GMINY DOBRZYCA**

z dnia 30 grudnia 2020 r.

w sprawie uchwalenia "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyca na lata 2021 – 2027".

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378), w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369) Rada Miejska Gminy Dobrzyca uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyca na lata 2021 – 2027” stanowiącą załącznik do uchwały.

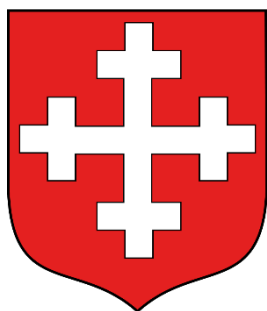
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Dobrzyca.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 roku.

Przewodniczący Rady

Witalis Półrolniczak

Załącznik do uchwały Nr XX/192/2020
Rady Miejskiej Gminy Dobrzyca
z dnia 30 grudnia 2020 r.



STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DOBRZYCA NA LATA 2021-2027

2020



SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	5
1. PODSTAWY PRAWNE.....	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.....	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.....	13
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE.....	13
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	14
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ.....	15
4. ZASOBY MIESZKANIOWE.....	18
5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY.....	20
6. EDUKACJA I WYCHOWANIE.....	26
7. KULTURA, SPORT I REKREACJA	27
8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	30
9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE.....	37
10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI.....	44
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	45
12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY.....	46
13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA	61
14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”.....	64
15. ANALIZA SWOT	78
16. WNIOSKI Z DIAGNOZY	81
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	83
IV. PROGRAMY I PROJEKTY	99
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	100
SPIS TABEL I WYKRESÓW	104

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobrzycy. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, Kościoła oraz mieszkańcy gminy.

Strategia została przygotowana na lata 2021-2027. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym, skąd stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu

o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i problem starzenia się, Zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Bezpieczeństwo publiczne; Pomoc społeczna i wsparcie rodziny oraz Aktywność obywatelska.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyca na lata 2021-2027 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyca na lata 2021-2027 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027,
- Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pleszewskim – w opracowaniu,
- Strategia Rozwoju Gminy Dobrzyca – do opracowania.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy

równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony, 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role

poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawą jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele: 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona

i poprawa stanu środowiska, 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim

potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027.

Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego oraz matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027: 1. Bardziej inteligentna Europa, 2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa, 3. Lepiej połączona Europa, 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, 5. Europa bliżej obywateli. Dokument obejmuje również opis warunków podstawowych, których spełnienie determinuje możliwość uruchomienia środków w poszczególnych celach polityki w kolejnej perspektywie, opis mechanizmów koordynacji i komplementarności polityki spójności z innymi politykami Unii Europejskiej, tj. Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybołówstwa oraz instrumentami finansowanymi z Unii Europejskiej, tj. programami zarządzanymi centralnie przez Komisję Europejską, zarys finansowania programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, katalog programów operacyjnych w Polsce w latach 2021-2027 oraz opis systemu instytucjonalnego służącego realizacji Umowy Partnerstwa.

W latach 2021-2027 w ramach Polityki Spójności możliwe będzie finansowanie przedsięwzięć ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego + oraz Funduszu Spójności. Proponowane **programy operacyjne** obejmują: program operacyjny w zakresie infrastruktury transportu, energetyki i środowiska, zdrowia, kultury, nauki i edukacji oraz spraw społecznych, program(-y) operacyjny(-ne) w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności oraz rozwoju cyfrowego, program operacyjny

w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego, program operacyjny w zakresie województw wschodniej Polski, program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo, program operacyjny Pomoc Techniczna oraz 16 regionalnych programów operacyjnych.

W okresie programowania 2021-2027 zaproponowano również nowe rozwiązanie w postaci Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem ma być wspieranie działań na rzecz ograniczenia negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych związanych z odejściem od węgla i zaadaptowanie się do nowych warunków.

Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku jest dokumentem, który stanowi podstawę polityki społecznej województwa. Na podstawie diagnozy społecznej, sformułowano misję i cele polityki strategicznej i strategiczne kierunki działania regionu.

Strategiczne kierunki działania w odniesieniu do kluczowych obszarów polityki społecznej (Usługi społeczne, Infrastruktura społeczna, Aktywność społeczna i obywatelska, Włączenie społeczne, Koordynacja polityki społecznej) przewidują: rozwój i podniesienie jakości usług społecznych świadczonych na terenie regionu, wspieranie programów i działań mających na celu dostosowanie usług społecznych do potrzeb ich odbiorców (w tym o cechach innowacji i eksperymentu), wyrównywanie różnic w rozwoju usług społecznych w regionie, promowanie i wspieranie współpracy sektorowej i międzysektorowej na rzecz rozwoju usług, koordynację działań publicznych i niepublicznych na rzecz rozwoju usług społecznych, zwiększanie zaangażowania mieszkańców regionu w wypracowywaniu dedykowanych dla nich rozwiązań (empowerment), wyrównywanie różnic w dostępie do infrastruktury społecznej w regionie, dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb jej odbiorców, wspieranie budowy infrastruktury społecznej w regionie, wspieranie procesu deinstytucjonalizacji (przechodzenia do wspierania w mniejszych placówkach, mieszkaniach chronionych, mieszkaniach wspieranych), wspieranie aktywności lokalnej mieszkańców (w tym grup formalnych, nieformalnych, liderów lokalnych), wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w partycypacyjnej realizacji zadań publicznych, wspieranie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w przygotowaniu do roli realizatora zadań publicznych, zwiększanie roli pracy socjalnej w rozwiązywaniu problemów społecznych, wspieranie i tworzenie

programów i inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i marginalizacji społecznej oraz przeciwdziałanie ubóstwu, zwiększanie wrażliwości społecznej na problemy społeczne i przeciwdziałanie stereotypowemu postrzeganiu grup marginalizowanych, poszerzanie i dostarczanie wiedzy na temat problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania oraz wzmocnienie koordynacji systemu polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pleszewskim – w opracowaniu.

Strategia Rozwoju Gminy Dobrzyca – do opracowania.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Dobrzyca jest gminą miejsko-wiejską, położoną w województwie wielkopolskim, w powiecie pleszewskim. Od północy sąsiaduje z gminami Jarocin i Kotlin (z powiatu jarocińskiego), od zachodu z gminą Koźmin Wielkopolski (z powiatu krotoszyńskiego), od południa z gminami Krotoszyn i Rozdrażew (z powiatu krotoszyńskiego) oraz Raszków (z powiatu ostrowskiego), a od wschodu z gminą Pleszew (z powiatu pleszewskiego).

Gmina Dobrzyca zajmuje obszar 117 km². W jej skład wchodzi miasto Dobrzyca, stanowiące centrum administracyjne gminy oraz 18 wiosek: Czarnuszka, Fabianów, Galew, Gustawów, Izbiczno, Karmin, Karminiek, Karminiec, Koźminiec, Lutynia, Nowy Karmin, Polskie Olędry, Ruda, Sośnica, Sośniczka, Strzyżew, Trzebin i Trzebowa.

Dobrzyca i jej okolice położone są na obszarze Niziny Wielkopolskiej stanowiącej część Wysoczyzny Kaliskiej. Ukształtowanie powierzchni jest wyraźnie równinne, w krajobrazie dominują pola uprawne. Gminę charakteryzuje bardzo niski wskaźnik lesistości; największy kompleks leśny, o powierzchni około 400 ha położony jest w południowo-wschodniej części gminy – jest to około osiemdziesięcioletni las mieszany wchodzący w skład obszaru chronionego krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie”.

Przez teren gminy przepływa rzeka Lutynia, lewobrzeżny dopływ Warty, dolina, której wraz z dopływami stanowi korytarz ekologiczny o wysokiej wartości przyrodniczej. W dolinach rzecznych występują podmokłe i duże kompleksy łąk, a największą grupę zbliżonych do naturalnych zbiorowisk roślinnych tworzą nieliczne torfowiska.

Charakterystycznym elementem krajobrazu gminy są pasy wiatrochronne, sadzone w celu ochrony pól przed wiatrami. W ich drzewostanie przeważa świerk i topola, oraz krzewy tarniny i kruszyny. System ekologiczny uzupełniają występujące na terenie gminy parki podworskie i ogrody, a także drzewa rosnące przy drogach polnych.

Mimo, iż Dobrzyca doświadczyła w swojej historii wielu zniszczeń, to do czasów obecnych zachowały się na jej terenie dość licznie zabytkowe

i ciekawe obiekty architektoniczne. Do najważniejszych z nich należą: Zespół Pałacowo-Parkowy; dawny zajazd z końca XVIII wieku z sienią przejazdową w Rynku; drewniany kościół pw. św. Tekli, z 1778 r.; dom mieszkalny przy ul. Pleszewskiej 1 (była parafia ewangelicka); kościół poewangelicki z 1821 r.; Ratusz Miejski z przełomu lat 20. i 30. XX wieku, siedziba Urzędu Gminy z II poł. XIX wieku.

Wartościowe, ciekawe i warte zobaczenia obiekty znajdują się również na obszarze wiejskim gminy. Należą do nich m.in.: eklektyczny pałac z parkiem z około 1900 r. w Fabianowie (obecnie Dom Pomocy Społecznej); stodoła przy kuźni w Izbicznie; kościół murowany pw. św. Barbary z I poł. XIX w Karminie; neogotycki kościół poewangelicki pw. Podwyższenia Krzyża Świętego z końca XIX wieku w Koźmińcu; kościół murowany pw. Wniebowzięcia NMP z 1801-1802 r. w Lutyni (Sanktuarium Maryjne); drewniany kościół o konstrukcji zrębowej z 1745 r. pw. św. Marii Magdaleny w Sośnicy; eklektyczny pałac z poł. XIX wieku w Trzebowej; spichlerze dworskie w Karminie i Sośnicy; zespoły dworskie w: Karminie (z I poł. XIX w.), Lutyni, Trzebinie (XVIII-XIX w.), Sośnicy (z 1780 r.); drewniany wiatrak koźlak z poł. XIX wieku.

Na terenie Dobrzycy znajduje się także wiele pomników i miejsc pamięci narodowej, wśród nich: pomnik poległym w walce o niepodległość i obronę ojczyzny przy zbiegu ulic Koźmińskiej i Parkowej w Dobrzycy, obelisk na Rynku w Dobrzycy ku czci Premiera Stanisława Mikołajczyka, obelisk ku pamięci 131 zamordowanych Polaków mieszkańców wsi Berezowica Mała koło Zbaraża (Ukraina), a także parafian zamęczonych w czasie okupacji przez hitlerowców, odsłonięty w 1994 roku na cmentarzu parafialnym w Sośnicy.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Przez gminę Dobrzyca nie przebiega żadna z dróg krajowych. Sieć komunikacyjną gminy tworzą drogi powiatowe (o łącznej długości ok. 93 km) i gminne (o łącznej długości 98 km, w tym 68,9 km utwardzonych).

Dobrzyca położona jest w odległości ok. 12 km od stolicy powiatu – Pleszewa, 17 km od Jarocina, 40 km od Kalisza oraz 95 km od Poznania. Odległość Dobrzycy od dróg krajowych wynosi ok. 8-11 km, a do najbliższej stacji kolejowej w Pleszewie ok. 8 km.

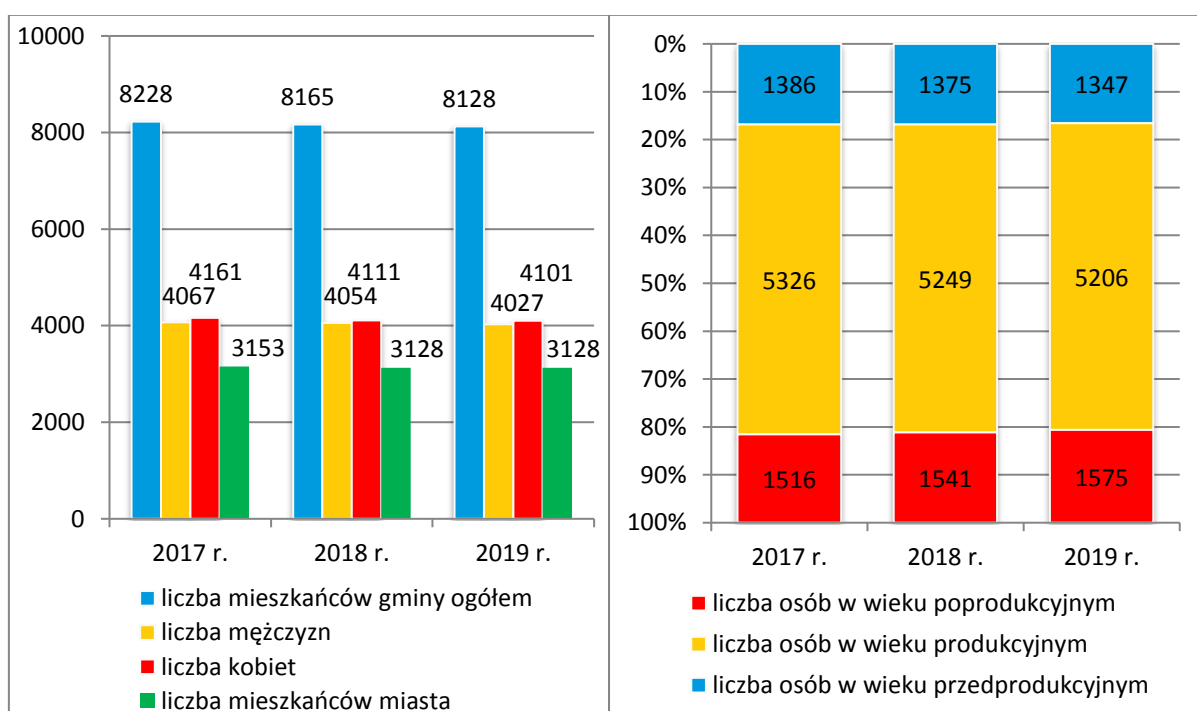
Komunikację autobusową w gminie zapewniają: Pleszewskie Linie Autobusowe Gaeding-Reisen z Pleszewa, Jarocińskie Linie Autobusowe sp. z o.o., Miejski Zakład Komunikacyjny z Ostrowa Wielkopolskiego oraz Spółdzielcze Centrum Rolnicze „Centrol” z Koźmina Wielkopolskiego. Ocenia się, że dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy miejscowości Dobrzyca i Fabianów, a trudności w dostępie do środków transportu publicznego doświadczają mieszkańcy: Lutyni, Rudy, Karmińca, Gustawowa, Galewa, Trzebina i Polskich Olędrow.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba ludności gminy systematycznie zmniejszała się (z 8.228 w 2017 r. do 8.128 w 2019 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety. W 2019 roku 61,5% osób zamieszkiwało tereny wiejskie gminy.

W analizowanym okresie liczba dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym systematycznie malała, natomiast rosła liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2017-2019

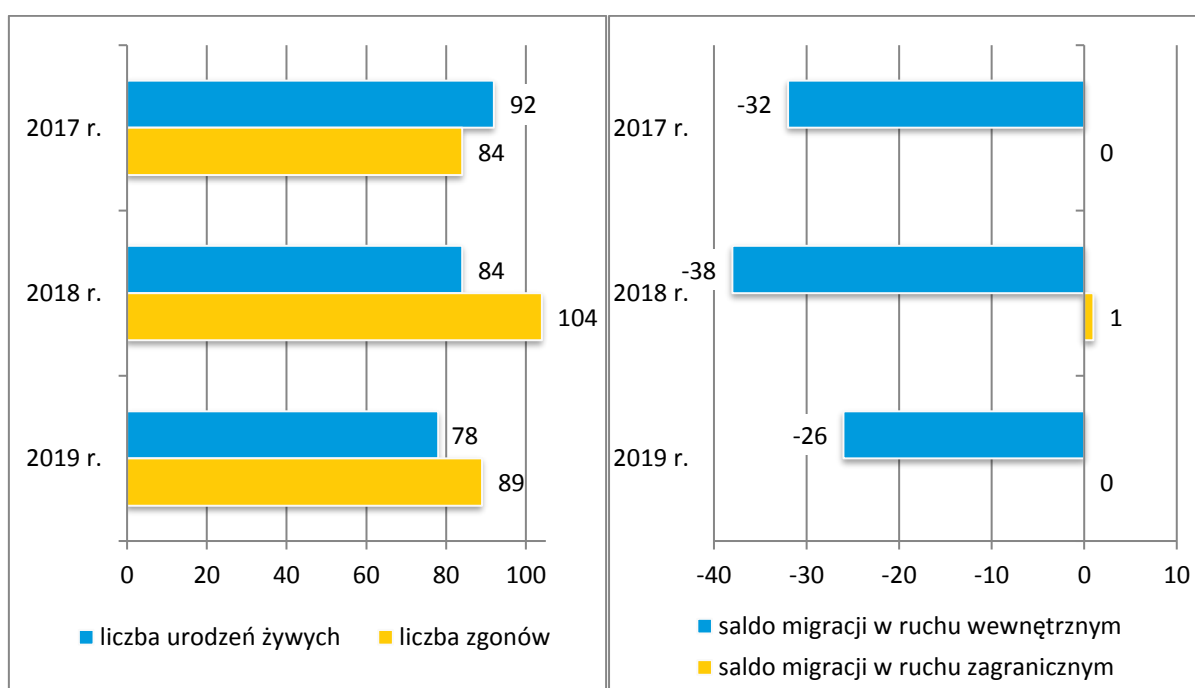


Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego przyrost naturalny w gminie był dodatni tylko w 2017 r. (+8), natomiast w latach 2018-2019 – ujemny (-20 w 2018 r., i -11 w 2019 r.). Ujemne było również saldo migracji, odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym (-32 w 2017 r., -38 w 2018 r., -26 w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2017-2019



Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy zwrócić uwagę na systematycznie rosnący udział osób starszych w populacji gminy. W analizowanym okresie odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem wzrósł z 14,8% w 2017 roku do 15,6% w 2019 roku. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w 2019 roku wyniósł 23,6 i był wyższy niż w latach 2017-2018 (odpowiednio: 21,7 i 22,7). Na tej podstawie przypuszczać należy, że w gminie postępuje proces starzenia się społeczności lokalnej.

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu

Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilaly osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Problem starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Należy przy tym pamiętać, że w najbliższej perspektywie 2020-2025 będziemy mieć do czynienia z 2. grupami seniorów – młodszą (do 79 lat) i starszą (80 lat i więcej). Istnieje więc potrzeba podjęcia działań adresowanych do obu grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom i niedołęstwu, umożliwiających podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

W gminie Dobrzyca do najistotniejszych problemów dotyczących seniorów zalicza się osamotnienie i poczucie nieprzydatności.

Działalność na rzecz seniorów w gminie prowadzą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy, który udziela im wsparcia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (zasiłki pieniężne, pomoc rzeczowa, pomoc w formie posiłku, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, praca socjalna, zasiłki i składki dla opiekuna, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy), prowadzony przez GOPS Dzienny Dom „Senior-WIGOR” w Sośnicy (wsparcie dzienne dla 20, nieaktywnych zawodowo, osób w wieku 60+; wspólne wyjścia, zajęcia integracyjne, kulturalno-rozrywkowe, sportowe, kulinarne, edukacyjne i artystyczne, imprezy okolicznościowe, spotkania z psychologiem, terapia, usługa dowozu i odwozu do miejsca zamieszkania) oraz Koło nr 1 Polskiego Związku

Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Dobrzycy i Stowarzyszenie św. Tekli w Dobrzycy.

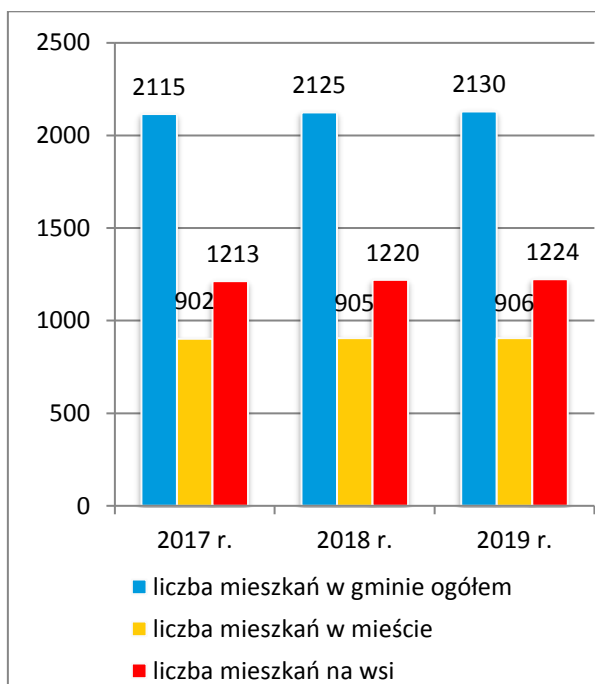
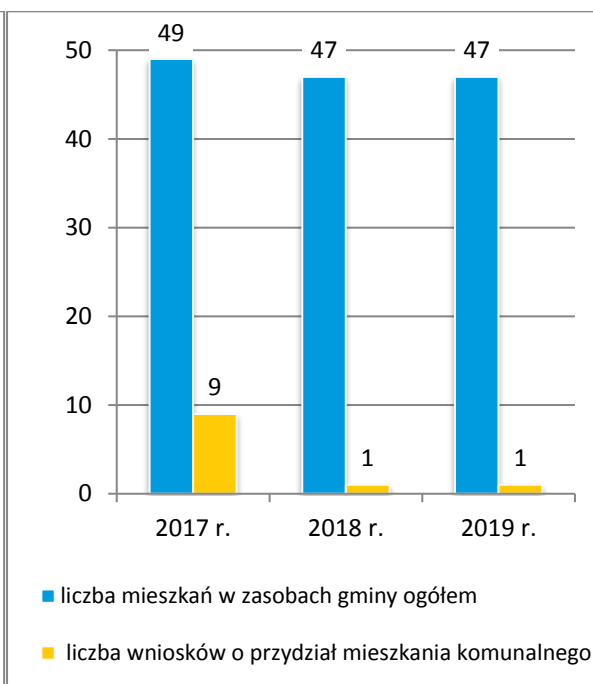
Warto dodać, że od 2018 roku w gminie Dobrzyca realizowany jest Program „Opieka 75+”, mający na celu poprawę dostępności usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej. Do zadań realizowanych w programie należy: zapewnienie osobom w wieku 75 lat i więcej wsparcia i pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia, w ramach usług opiekuńczych, poprawa jakości życia osób w wieku 75 lat i więcej, umożliwienie gminom rozszerzenie oferty usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej. W 2019 roku, w ramach Programu, wsparcia w formie usług opiekuńczych udzielono 12 osobom w wieku 75 lat i więcej. Ogólny koszt programu wyniósł 24.830,00 zł (w tym dofinansowanie ministerialne – 12.415,00 zł).

4. ZASOBY MIESZKANIOWE

Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba mieszkań w gminie stale zwiększała się (z 2.115 w 2017 r. do 2.130 w 2019 r.). Z kolei z danych Urzędu Miejskiego Gminy Dobrzyca wynika, że w latach 2018-2019 liczba mieszkań komunalnych pozostających w zasobach gminy była nieznacznie mniejsza niż 2017 roku (49 w 2017 r., po 47 w latach 2018-2019).

W latach 2018-2019 liczba osób oczekujących na przydział mieszkania komunalnego z zasobów gminy znacząco zmniejszyła się w stosunku do 2017 roku (9 w 2017 r., po 1 w latach 2018-2019).

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2017-2019**Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2017-2019**

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny oraz Urząd Miejski Gminy Dobrzyca.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2018 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 96,7% mieszkań w mieście i 96,6% na obszarze wiejskim gminy. Łazienkę posiadało 89,5% mieszkań zarówno w mieście, jak i na wsi, zaś centralne ogrzewanie 76,5% w mieście i 76,4% na wsi. Procentowy udział budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji w mieście i na terenach wiejskich wynosił odpowiednio 96,9 i 36,1%. W gminie dostępna jest także sieć gazowa; na koniec 2018 roku funkcjonowało 131 czynnych przyłączy gazowych do budynków mieszkalnych.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe oraz dodatki energetyczne. Są to świadczenia pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

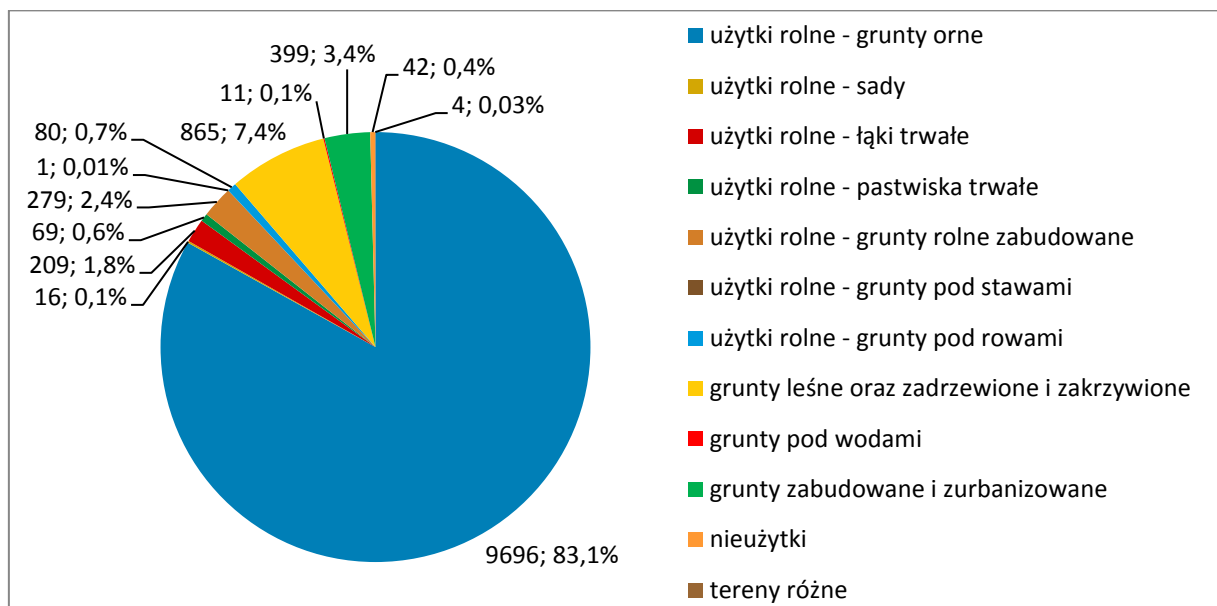
Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	354	292	257
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	69.807	58.604	48.754
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki energetyczne	7	5	9
wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	1.224	1.039	1.371

Źródło danych: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca.

5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Dobrzyca jest gminą o charakterze rolniczym z wysokim poziomem produkcji rolnej i rosnącą aktywnością gospodarczą, zwłaszcza w branży rolno-spożywczej. Użytki rolne zajmują ponad 88,7% powierzchni gminy, w tym 83,1% grunty orne, a 2,4% łąki i pastwiska. Lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują 7,4% powierzchni gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

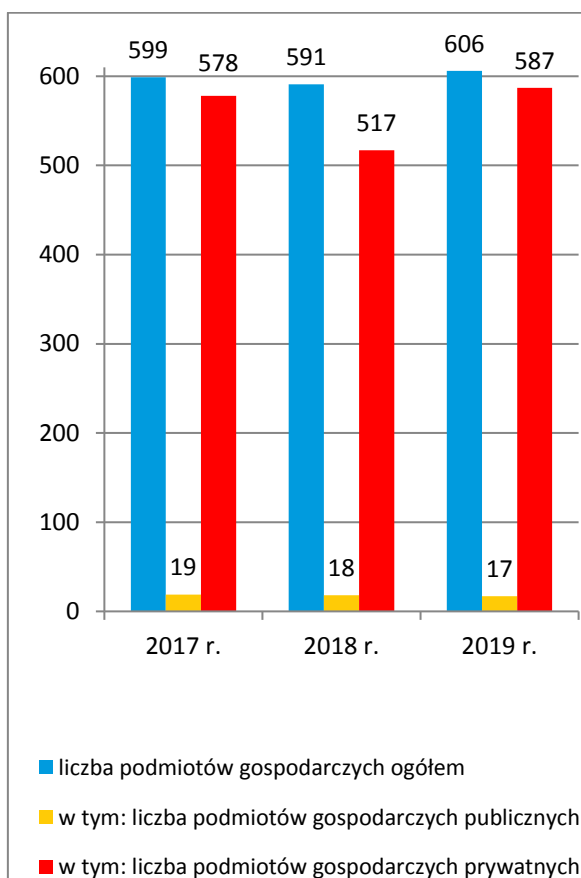
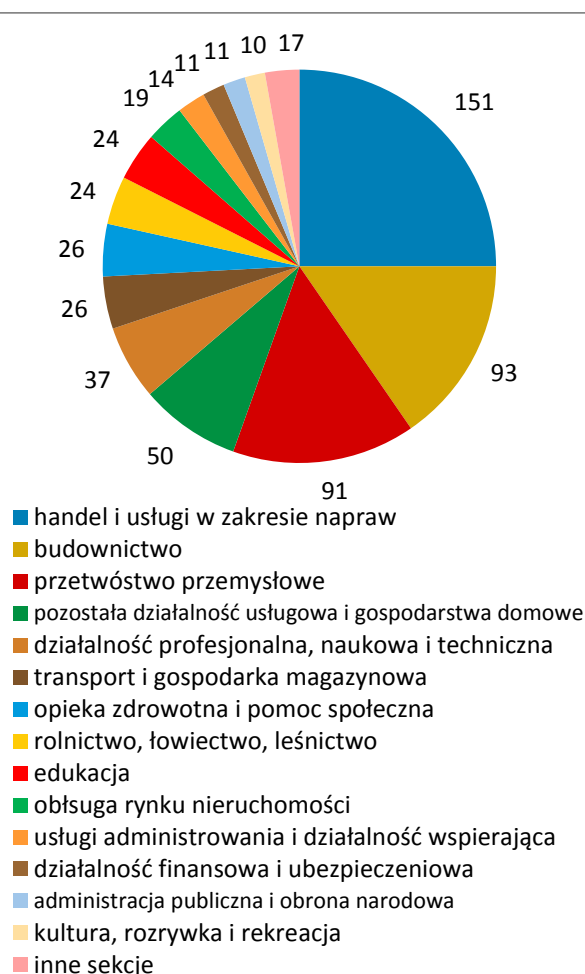
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Obszar gminy Dobrzyca charakteryzują dobre grunty rolne, 80% zajmują gleby III i IV klasy bonitacyjnej, co sprzyja osiągnięciu wysokiej wydajności produkcji, kolejnym atutem jest struktura gospodarstw, z których 1/3 zajmuje areał powyżej 10 ha. W rolnictwie dominują indywidualne gospodarstwa rolne. Uprawia się w nich głównie zboża, ziemniaki, buraki cukrowe i rzepak. W produkcji zwierzęcej dominuje chów trzody chlewnej.

W 2019 roku liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie była większa niż w latach 2017-2018 (599 w 2017 r. do 591 w 2018 r., 606 w 2019 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (456 w 2017 r., 457 w 2018 r., 468 w 2019 r.).

W 2019 roku dominującymi rodzajami działalności gospodarczej były handel i usługi w zakresie napraw (151 podmiotów), budownictwo (93) i przetwórstwo przemysłowe (91). Do największych podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie należą: Rolniczy Kombinat Spółdzielczy „Nowy Świat” w Dobrzycy zajmujący się uprawą zbóż, roślin strączkowych i roślin oleistych na nasiona, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Kowalew-Dobrzyca trudniąca się przetwórstwem mleka i wyrobem sera, Zakład Produkcji Betoniarskiej w Fabianowie.

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2017-2019**Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2019 roku**

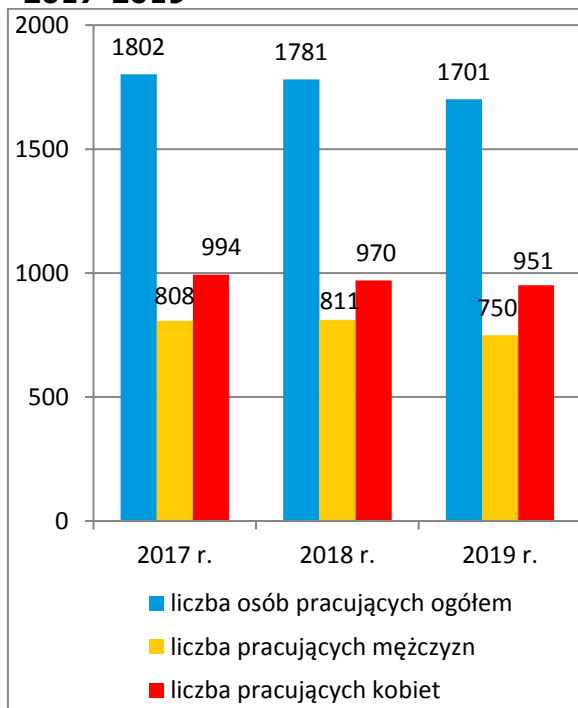
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Dobrzyca zmniejszała się z roku na rok (1.802 w 2017 r., 1.781 w 2018 r., 1.701 w 2019 r.; odpowiednio 219, 218 i 209 pracujących na 1.000 mieszkańców). Z kolei liczba osób bezrobotnych w gminie nieco wzrosła (z 96 w 2017 r. do 108 w 2019 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (58 w 2017 r., 69 w 2018 r., 65 w 2019 r.).

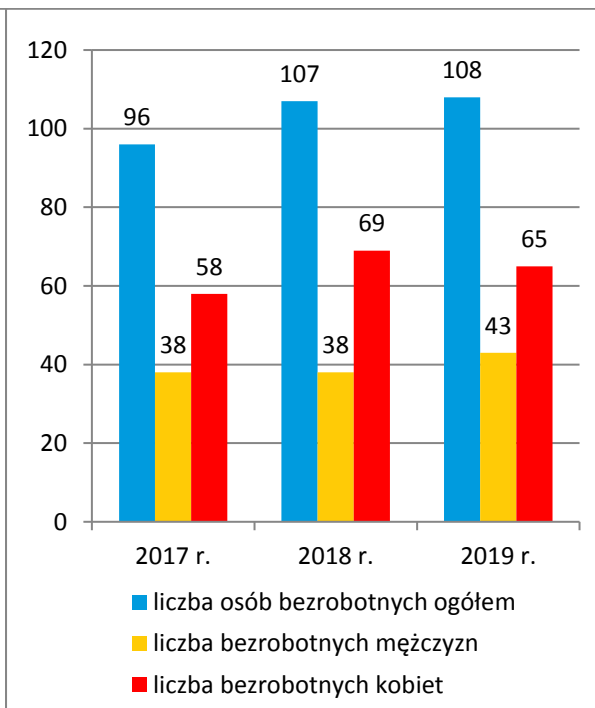
W latach 2017-2019 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym był niewielki i wyniósł 1,9% w 2017 roku oraz po 2,2% w latach 2018-2019.

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2017-2019*



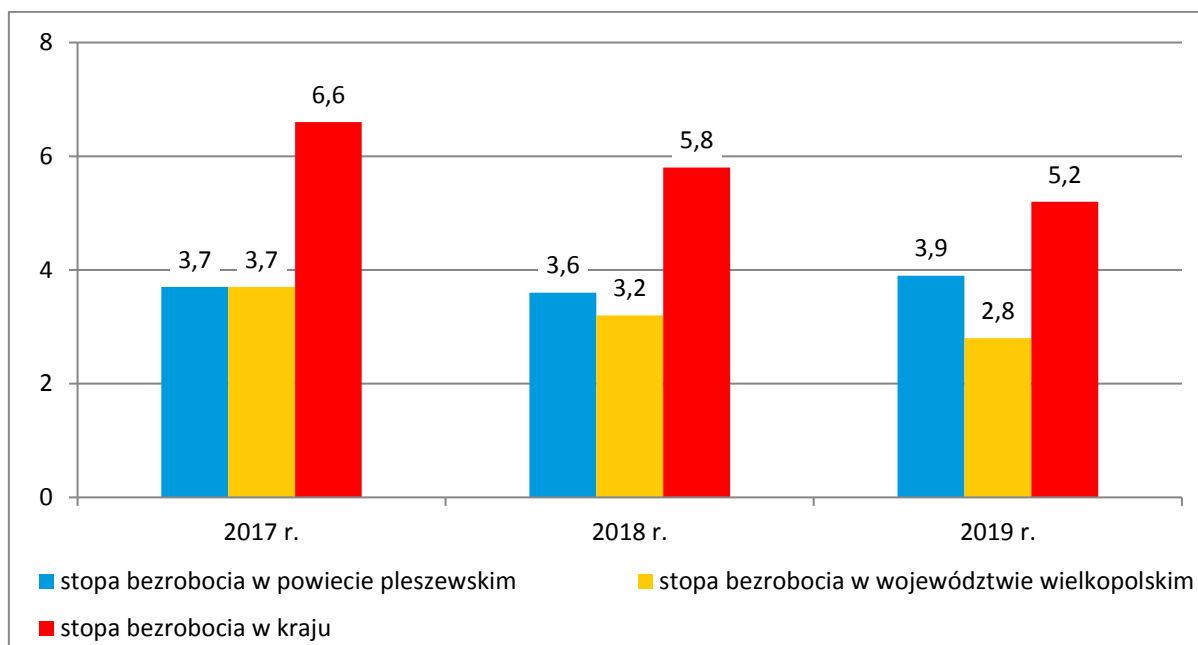
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2019



*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

W latach 2017-2019 stopa bezrobocia w powiecie pleszewskim była niższa niż w kraju, w 2017 roku równa średniej dla województwa wielkopolskiego, a w latach 2018-2019 od niej wyższa. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

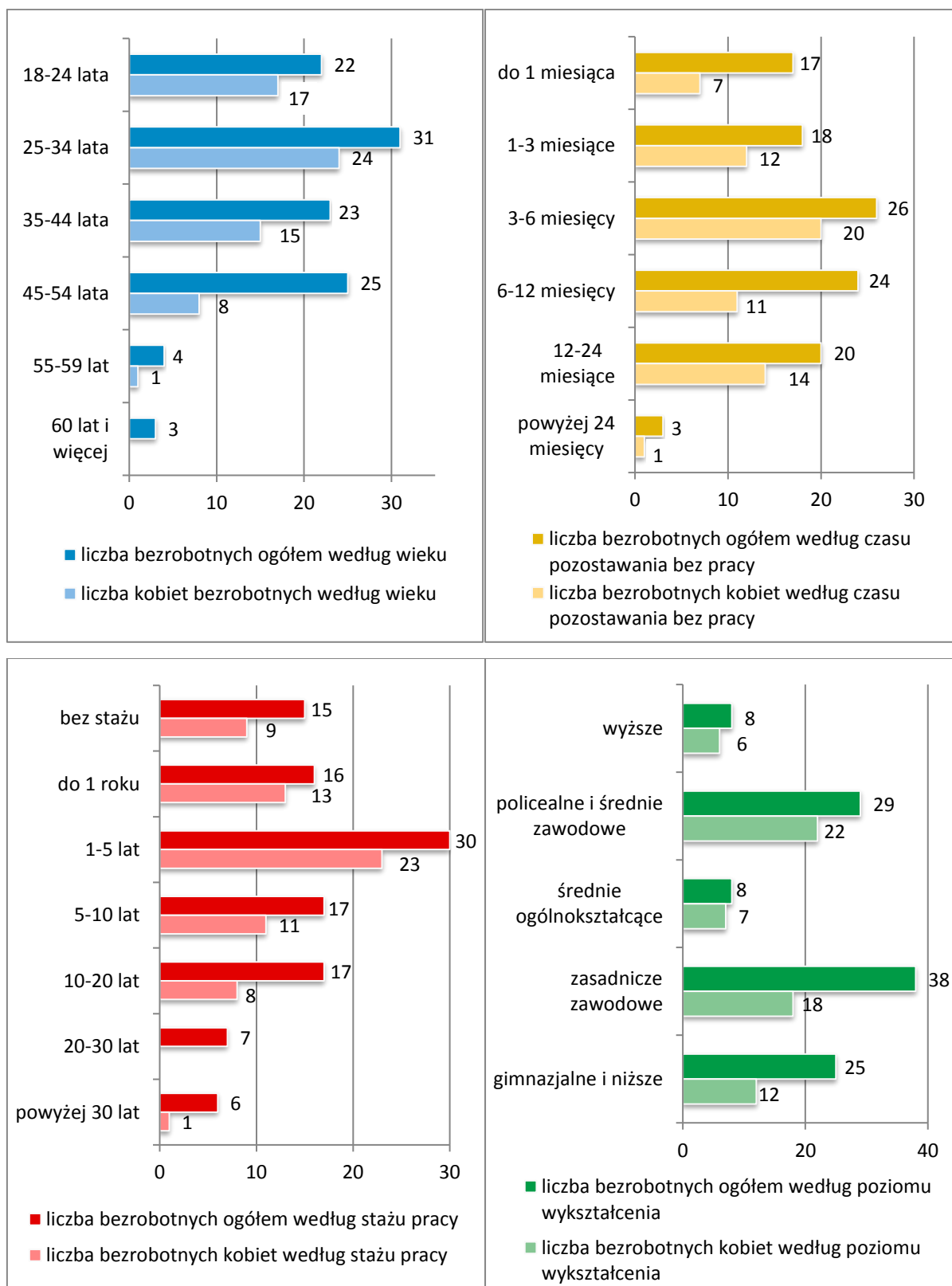
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie pleszewskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2017-2019 (w %)

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

W 2019 roku w powiecie pleszewskim dostępnych było 2.795 ofert pracy. Największa liczba ofert kierowana była do przedstawicieli takich grup zawodowych, jak: pracownicy wykonujący prace proste (1.220), robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (330), pracownicy usług i sprzedawcy (239). Grupami zawodów, w których długotrwałe bezrobocie było relatywnie wysokie były m.in. takie grupy zawodów jak: gospodarze budynków, pracownicy obsługi biurowej, pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne, pomoce kuchenne i pokrewni, sprzedawcy sklepowi, kucharze.

Na koniec 2019 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (31 osób, w tym 17 kobiet), pozostające bez zatrudnienia od 3 do 6 miesięcy (26 osób, w tym 20 kobiet) oraz od 6 do 12 miesięcy (24 osoby, w tym 11 kobiet), a także osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat (30 osób, w tym 23 kobiety) oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym (38 osób, w tym, 18 kobiet).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Pleszewie.

6. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Dobrzyca funkcjonuje 5 szkół podstawowych publicznych oraz 5 przedszkoli publicznych. Najmłodsze dzieci są obejmowane opieką w żłobku.

Młodzież może kontynuować naukę w szkołach ponadpodstawowych w Pleszewie.

Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe oraz opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Zespół Szkół Publicznych w Dobrzycy	ul. Szkolna 4a, 63-330 Dobrzyca
	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Dobrzycy	
	w tym: Przedszkole im. Kubusia Puchatka w Dobrzycy	
2.	Zespół Szkół Publicznych w Galewie	Galew 38, 63-330 Dobrzyca
	Szkoła Podstawowa w Galewie	
	w tym: Przedszkole Publiczne w Galewie	
3.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lutyni	Lutynia 21A, 63-330 Dobrzyca
	Szkoła Podstawowa w Lutyni	
	w tym: Przedszkole Publiczne w Lutyni	
4.	Zespół Szkół Publicznych w Koźmińcu	Koźminiec 50, 63-330 Dobrzyca
	Szkoła Podstawowa w Koźmińcu	
	w tym: Przedszkole Publiczne w Koźmińcu	
5.	Zespół Szkół Publicznych w Karminie	Karmin 23, 63-330 Dobrzyca
	Szkoła Podstawowa w Karminie	
	w tym: Przedszkole Publiczne w Karminie	
6.	Gminny Żłobek w Dobrzycy	ul. Krotoszyńska 40, 63-330 Dobrzyca
7.	Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Dobrzycy	ul. Szkolna 4, 63-330 Dobrzyca
8.	EA-edu Szkoła Języków Obcych w Dobrzycy	ul. Klonów 8, 63-330 Dobrzyca

Źródło danych: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca.

W roku szkolnym 2019/2020 do wszystkich szkół podstawowych w gminie uczęszczało 609 uczniów, do przedszkoli łącznie 297 dzieci, a w żłobku znalazło opiekę 17 maluchów. Publiczne placówki oświatowe w gminie prowadzą stowarzyszenia: Stowarzyszenie na Rzecz Aktywizacji i Integracji Wsi Galew, Stowarzyszenie na Rzecz Integracji Wsi Lutynia, Stowarzyszenie Nasz Koźminiec i Stowarzyszenie Społeczno-Oświatowe w Karminie. Na działalność tych placówek

gmina przekazuje dotacje, które w 2019 roku wyniosły łącznie: 1.113.851 zł na prowadzenie przedszkoli oraz 2.662.855 zł na prowadzenie szkół. Koszt utrzymania żłobka w 2019 roku wyniósł 236.556 zł, przy czym gmina uzyskała resortową dotację w kwocie 27.000 zł z programu „Maluch+”.

Placówki oświatowe w gminie są wyposażone w sprzęt audiowizualny, zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego; w szkołach prowadzone jest dożywianie. Uczniowie objęci są opieką pedagoga szkolnego, pielęgniarki i logopedy, mogą również korzystać z pomocy doradcy zawodowego.

Szkoły organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań – tematyczne, artystyczne, sportowe i turystyczno-krajoznawcze; uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu umiejętności uczniów i wyrównywaniu ich szans edukacyjnych oraz doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze.

Placówki oświatowe w gminie wykonują zadania profilaktyczne zawarte w programach wychowawczych i szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym. Prowadzą także lekcje i warsztaty na temat uzależnień i działania w kierunku pedagogizacji rodziców. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć integracji sensorycznej oraz gimnastyki korekcyjnej.

7. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Na terenie gminy Dobrzyca działalność kulturalną prowadzi Gminne Centrum Kultury w Dobrzycy (w skład którego wchodzi Gminny Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna) oraz Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy. Zadaniem Ośrodka jest przygotowywanie mieszkańców gminy do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz tworzenie i upowszechnianie kultury zgodnie z zapotrzebowaniem społeczności lokalnej. Placówka zajmuje się również organizowaniem imprez plenerowych, rozrywkowych, przeglądów amatorskiego ruchu artystycznego i warsztatów artystycznych.

Gminna Biblioteka Publiczna w Dobrzycy zajmuje się z kolei zaspokajaniem potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy oraz gromadzeniem materiałów na temat regionu. Posiada 2 filie – w Koźmińcu i Sośnicy. Placówka

dysponuje zróżnicowanym, regularnie uzupełnianym księgozbiorem. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2019 roku księgozbiór biblioteki liczył 33.889 woluminów. Biblioteka główna i jej filie objęły swą ofertą łącznie 1.237 czytelników. Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz zamknęły się liczbą 25.486 woluminów. Obok działalności podstawowej placówka podejmuje inicjatywy promujące czytelnictwo i kulturę, np. organizując spotkania z ciekawymi ludźmi, prowadząc lekcje biblioteczne, konkursy i warsztaty. Placówka oferuje usługę „Książka na telefon”. Biblioteka jest także lokalnym inspiratorem ogólnopolskich akcji pn. „Narodowe czytanie” czy „Cała Polska czyta dzieciom”.

Szczególną placówką kulturalną w gminie jest Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy zlokalizowane w zespole pałacowo-parkowym o średniowiecznym rodowodzie. Muzeum, prócz działalności wydawniczej i współpracy z innymi instytucjami na polu upowszechniania tradycji ziemiańskich, prezentuje we wnętrzach wystawy czasowe o tematyce związanej z ziemiaństwem, dawną obyczajowością i kolekcjonerstwem.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminne Centrum Kultury w Dobrzycy	ul. Koźmińska 10, 63-330 Dobrzyca
	Gminna Biblioteka Publiczna w Dobrzycy	ul. Koźmińska 10, 63-330 Dobrzyca
2.	Gminna Biblioteka Publiczna	Koźminiec 92, 63-330 Dobrzyca
w tym	Filia w Koźmińcu	
	Gminna Biblioteka Publiczna	Sośnica 37, 63-330 Dobrzyca
	Filia w Sośnicy	
3.	Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy	ul. Pleszewska 5a; 63-330 Dobrzyca

Źródło danych: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca.

Ofertę kulturalną w gminie uzupełnia działalność kół gospodyń wiejskich, a także organizacji pozarządowych, wśród nich m.in. jednostek ochotniczej straży pożarnej, Towarzystwa Miłośników Ziemi Dobrzyckiej, Bractwa Strzeleckiego oraz Stowarzyszenia Inicjatyw Społecznych Mieszkańców Gminy Dobrzyca.

Gmina Dobrzyca posiada różnorodny kalendarz imprez – kulturalnych, rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych. Do ważniejszych imprez organizowanych w gminie należą: Dni Dobrzycy połączone z Konfrontacjami Artystycznymi Dzieci

i Młodzieży Niepełnosprawnej, Dożynki Gminne, konkurs kulinarny – „Nasze dziedzictwo Kulinarne – Smaki regionów Południowej Wielkopolski”, Vocaliada – przegląd piosenki dzieci i młodzieży, „Śpiewające krasnale” – przegląd piosenki przedszkolaków, rajd pojazdów zabytkowych – „Szlakiem rezydencji Ziemiańskich”, Ogólnopolski Wyścig Kolarski im. Stanisława Mikołajczyka, Letnia spartakiada Mieszkańców Wsi Gminy Dobrzyca, Mistrzostwa powiatu pleszewskiego w indywidualnych biegach przełajowych, Biegi Mikołajczykowskie, Dobrzycka Liga Halowej Piłki Nożnej Drużyn Amatorskich.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie

lp.	nazwa obiektu	adres obiektu
1.	Hala widowiskowo-sportowa	ul. Szkolna 4B, 63-300 Dobrzyca
2.	Kompleks sportowy w Dobrzycy, w tym: boisko piłkarskie, boisko do koszykówki, boisko do siatkówki, boisko do plażowej piłki nożnej, boisko do tenisa ziemnego	ul. Czarneckiego 30, 63-300 Dobrzyca
3.	Boisko piłkarskie w Karminie	Karmin, 63-300 Dobrzyca
4.	Boisko piłkarskie w Sośnicy	Sośnica, 63-300 Dobrzyca
5.	Boisko piłkarskie w Lutyni	Lutynia, 63-300 Dobrzyca
6.	Boisko piłkarskie Fabianowie	Fabianów, 63-300 Dobrzyca
7.	Boisko piłkarskie w Karminku	Karminek, 63-300 Dobrzyca
8.	Boisko piłkarskie w Karmincu	Karminiec, 63-300 Dobrzyca
9.	Teren sportowo-rekreacyjny w Strzyżewie	Strzyżew, 63-330 Dobrzyca
10.	Otwarta Strefa Aktywności w Dobrzycy	ul. Krotoszyńska, 63-330 Dobrzyca

Źródło danych: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca.

Gmina Dobrzyca posiada zasoby pozwalające na rozwój na jej terenie różnych form wypoczynku i rekreacji. O jej atrakcyjności turystycznej decydują przede wszystkim zasoby kultury materialnej; znajduje się tu wiele godnych polecenia obiektów, głównie sakralnych, ale też pałace, dworki i parki – w szczególności Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy, Zespół dworsko-parkowy w Trzebinie, Zespół dworski w Karminie, Kościół parafialny pw. Św. Tekli, Kościół poewangelicki. Przez gminę przebiega żółty szlak turystyczny Pleszew – Lutynia

– Dobrzyca o długości 18 km, wytyczono także i opisano trasę nordic-walking pn. „Dolina Lutyni – wśród pól”. Nadto, poprzez łącznik lokalny, gmina włączona została do Transwielkopolskiej Trasy Rowerowej z Poznania do Siemianic koło Kępna.

8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Dobrzyca funkcjonują 3 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, 3 gabinety/przychodnie stomatologiczne, prowadzona jest 1 prywatna praktyka lekarska oraz działają 2 apteki. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, gabinety/przychodnie stomatologiczne, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Niepubliczny Zakład Podstawowej i Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej „Cor-Medicus” w Dobrzycy	ul. Nowa 12, 63-330 Dobrzyca
2.	Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej „Izamed” w Dobrzycy	ul. Nowa 12, 63-330 Dobrzyca
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Pielęgniarek i Położnych w Dobrzycy	ul. Nowa 12, 63-330 Dobrzyca
4.	Gabinet Stomatologiczny w Dobrzycy	ul. Nowa 12, 63-330 Dobrzyca
5.	Gabinet Stomatologiczny w Dobrzycy	ul. Szkolna 7, 63-330 Dobrzyca
6.	Przychodnia Stomatologiczna w Dobrzycy	ul. Targowa 3, 63-330 Dobrzyca
7.	Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska w Fabianowie	Fabianów, ul. Kwiatowa 7, 63-330 Dobrzyca
8.	Apteka Remedium w Dobrzycy	ul. Koźmińska 2, 63-330 Dobrzyca
9.	Apteka Medicor w Dobrzycy	ul. Różana 1, 63-330 Dobrzyca

Źródło danych: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca.

Niepubliczny Zakład Podstawowej i Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej „Cor-Medicus” w Dobrzycy zapewnia podstawową i specjalistyczną opiekę medyczną w zakresie: pediatrii, medycyny rodzinnej, chorób wewnętrznych, neonatologii, nefrologii, laryngologii, okulistyki, urologii i psychiatrii. Placówka poza konsultacjami lekarskimi oferuje również badania lekarskie (badania wstępne i okresowe pracowników, badania kierowców i kandydatów na kierowców), wydaje orzeczenia lekarskie dla ZUS-u, KRUS-u oraz firm ubezpieczeniowych, proponuje

szeroki zakres badań diagnostycznych (EKG, badania słuchu, laseroterapia) i laboratoryjnych (biochemiczne, hematologiczne, reumatologiczne, endokrynologiczne) oraz szczepień (szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży, szczepienia nieobowiązkowe ochronne, m.in. szczepienia przeciw grypie i przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby), a także porady prawne (porady prawne dla pacjentów, doradztwo w sprawach ZUS-u, KRUS-u i firm ubezpieczeniowych). Zakład świadczy także usługi poza placówką na wizytach domowych lekarza rodzinnego, pielęgniarki i położnej środowiskowo-rodzinnej oraz pielęgniarki szkolnej w Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Dobrzycy.

Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej „Izamed” w Dobrzycy zapewnia z kolei podstawową opiekę medyczną w zakresie pediatrii, medycyny rodzinnej i chorób wewnętrznych. Dysponuje również gabinetem diagnostyczno-zabiegowym, świadczy usługi pielęgnacyjne oraz posiada punkt szczepień.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Pielęgniarek i Położnych w Dobrzycy posiada gabinet medycyny szkolnej (pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania), gabinet pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej (pielęgniarstwo rodzinne – usługi pielęgnacyjne, opieka nad rodziną, matką i dzieckiem oraz osobami w starszym wieku) oraz gabinet położnej podstawowej opieki zdrowotnej (położnictwo rodzinne – opieka nad rodziną, matką i dzieckiem, planowanie rodziny i poradnictwo rodzinne, zdrowie matki i dziecka).

Lecznictwo stacjonarne dla mieszkańców gminy zapewnia Pleszewskie Centrum Medyczne w Pleszewie (ul. Poznańska 125a, 63-300 Pleszew). Prowadzi ono hospitalizację na 11 oddziałach szpitalnych: kardiologicznym z pododdziałem rehabilitacji kardiologicznej, wewnętrznym z pododdziałem nefrologicznym, reumatologicznym, gastrologicznym i angiologicznym, chirurgicznym z pododdziałem urologicznym i pododdziałem chirurgii onkologicznej, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, położniczo-ginekologicznym, noworodkowym, dziecięcym z pododdziałem wczesnego usprawniania dzieci ze schorzeniami neurologicznymi, anestezjologii i intensywnej terapii, onkologicznym z pododdziałem hematologicznym, rehabilitacji dziennej oraz rehabilitacji ogólnoustrojowej z pododdziałem rehabilitacji neurologicznej.

Działający w ramach Centrum Zespół Opieki Paliatywno-Hospicyjnej obejmuje: oddział medycyny paliatywnej, poradnię medycyny paliatywnej i zespół wyjazdowy medycyny paliatywnej (opieka domowa), natomiast Zespół poradni specjalistycznych świadczy usługi według następujących specjalizacji: chirurgia dziecięca, ortopedyczna, reumatologiczna, urologiczna, gastroenterologiczna, rehabilitacyjna, leczenia bólu, onkologiczna, zdrowia psychicznego, psychologiczna, odwykowa, medycyny pracy, chemioterapeutyczna, kardiologiczna i logopedyczna.

W ramach placówki funkcjonują również: Dział Opieki Doraźnej (szpitalny oddział ratunkowy, zespół specjalistyczny R, zespół podstawowy W), Zespół Pielęgniarskiej Opieki Długoterminowej (opieka domowa), Zakład Opiekuńczo-Lecniczy, Poradnia podstawowej opieki zdrowotnej oraz Ośrodki badań diagnostycznych – Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej i Zakład Diagnostyki Obrazowej (pracownie USG, tomografii komputerowej, rezonansu magnetycznego, rentgenodiagnostyki ogólnej, mammograficzna), Pracownia Hemodynamiki i angiografii, Pracownia Elektrofizjologii, Zakład Fizykoterapii i leczniczego usprawniania, Pracownia endoskopowa, Pracownia prób obciążeniowych i ECHO, Pracownia kontroli stymulatorów oraz zespół transportu sanitarnego, blok operacyjny, apteka i sterylizatornia.

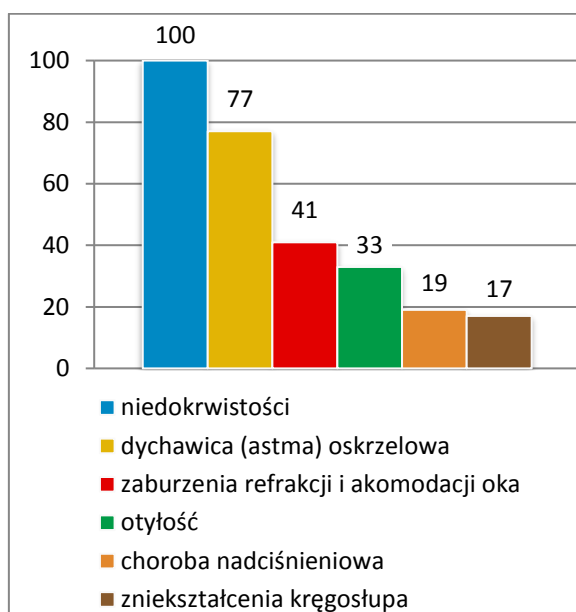
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej zmniejszała się z roku na rok (35.603 w 2017 r., 34.113 w 2018 r., 33.812 w 2019 r.), podobnie jak liczba porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (36.753 w 2017 r., 35.278 w 2018 r., 34.962 w 2019 r.).

Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarczają dane przekazane przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Podstawowej i Specjalistycznej „Cor-Medicus” i Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Izamed” w Dobrzycy. Wynika z nich, że w 2019 roku z powodu chorób przewlekłych pod opieką czynną lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pozostawało 267 dzieci i młodzieży oraz 4.400 osoby dorosłe. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: niedokrwistości (100 osób), dychawica (astma) oskrzelowa (77), zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (41), otyłość (33), choroba nadciśnieniowa (19), zniekształcenia kręgosłupa (17), choroby tarczycy (15), wady rozwojowe układu krążenia (13) i padaczka (11). Z kolei u osób

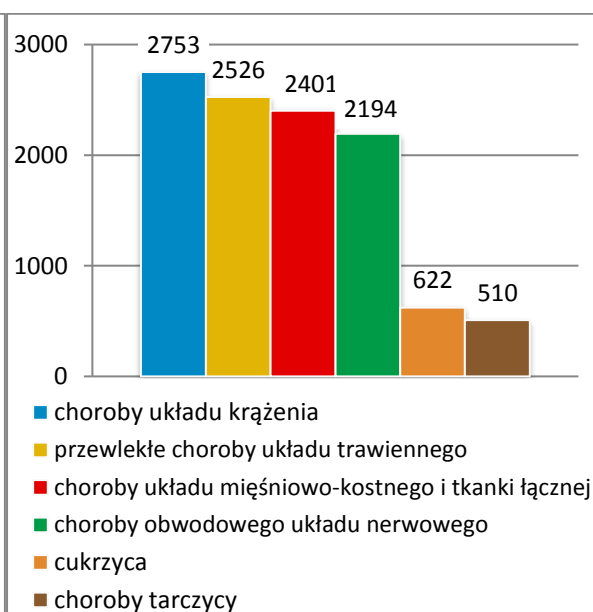
dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (2.753 osoby), przewlekłe choroby układu trawiennego (2.526), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (2.401), choroby obwodowego układu nerwowego (2.194), cukrzycę (622), niedokrwistość (510), przewlekły nieżyt oskrzeli – dychawicę oskrzelową (394), choroby tarczycy (348), nowotwory (252) i otyłość (104).

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2019 roku

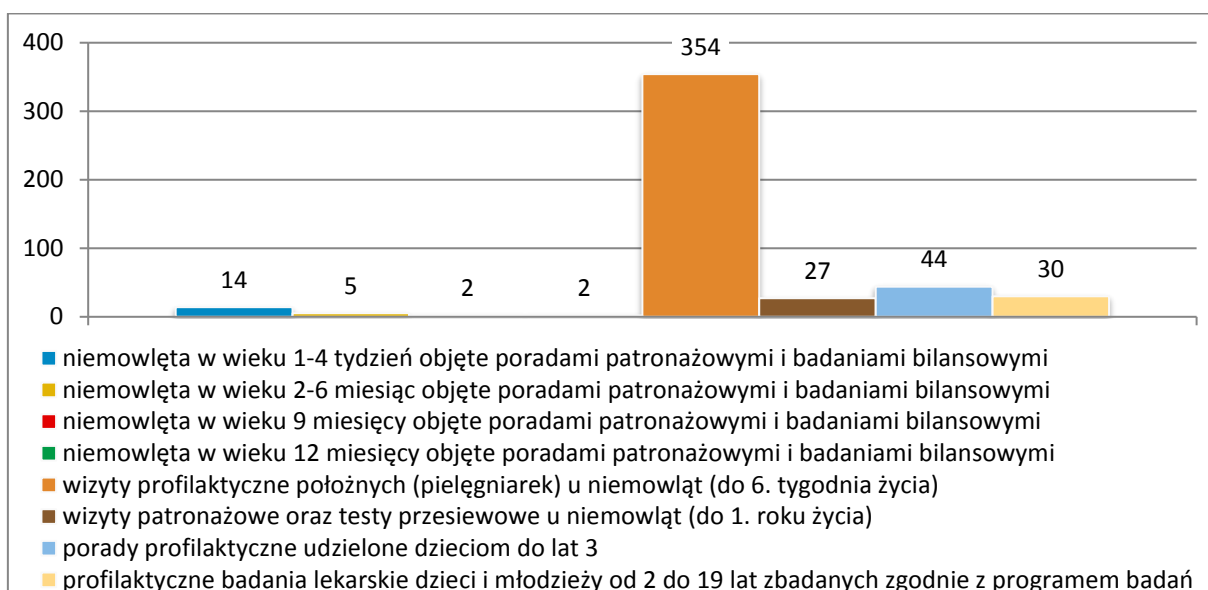


Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2019 roku



Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Podstawowej i Specjalistycznej „Cor-Medicus i Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Izamed” w Dobrzycy.

W 2019 roku Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Podstawowej i Specjalistycznej „Cor-Medicus” w Dobrzycy sprawował także opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2019 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Podstawowej i Specjalistycznej „Cor-Medicus” w Dobrzycy.

W 2019 roku poradom patronażowym i badaniom bilansowym (w tym przesiewowym) poddano 14 niemowląt od 1 do 4 tygodnia życia, 5 niemowląt od 2 do 6 miesiąca, 2 niemowląt w wieku 9 miesięcy oraz 2 niemowląt w wieku 12 miesięcy. Liczba wizyt profilaktycznych położnych (pielęgniarek) u niemowląt do 6. tygodnia życia oraz liczba wizyt patronażowych pielęgniarek i testów przesiewowych u niemowląt do 1. roku życia wyniosła odpowiednio 354 i 27. Z porad profilaktycznych korzystały również dzieci do lat 3 (udzielono 44 takie porady), natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 30 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat.

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

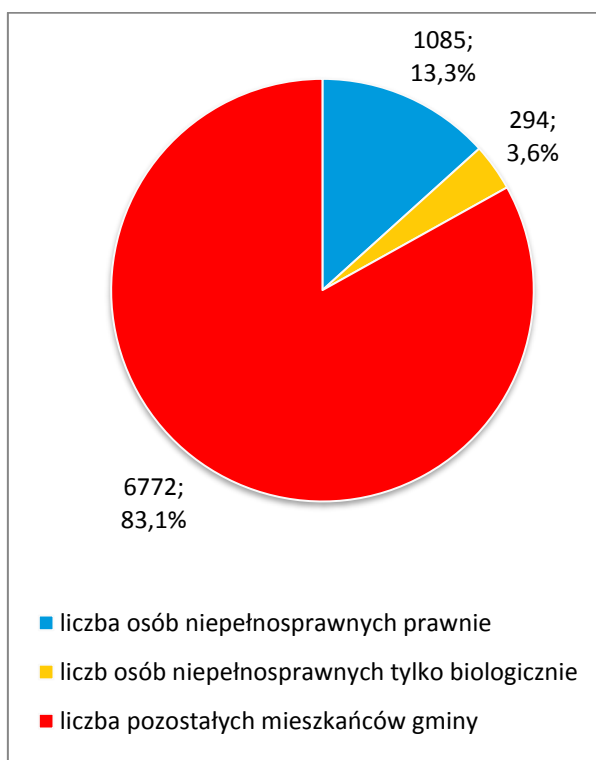
Mimo upływu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki

ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

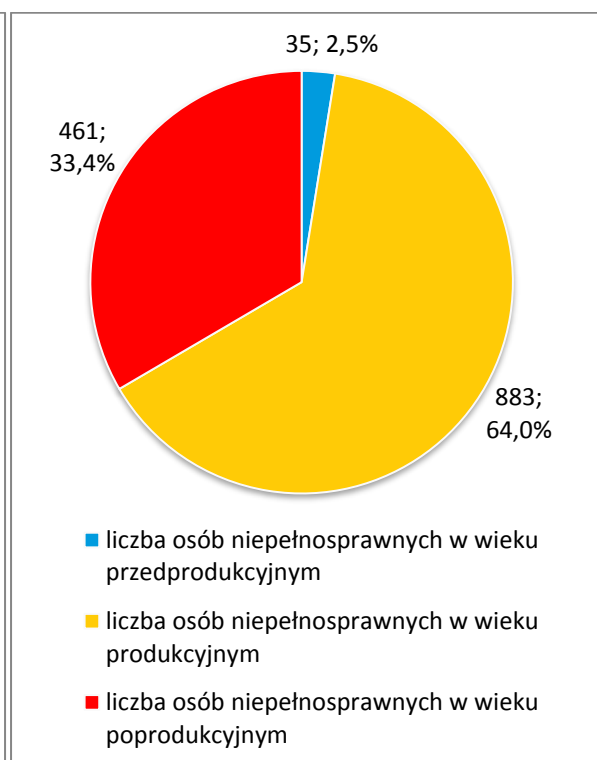
W 2002 roku w gminie Dobrzyca mieszkało 1.379 osób niepełnosprawnych, w tym 646 mężczyzn i 733 kobiety. Wśród nich większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (1.085 osób, tj. 78,7%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 294 osób (21,3%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 16,9%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (883 osoby, tj. 64%) i poprodukcyjnym (461 osób, tj. 33,4%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku



Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku



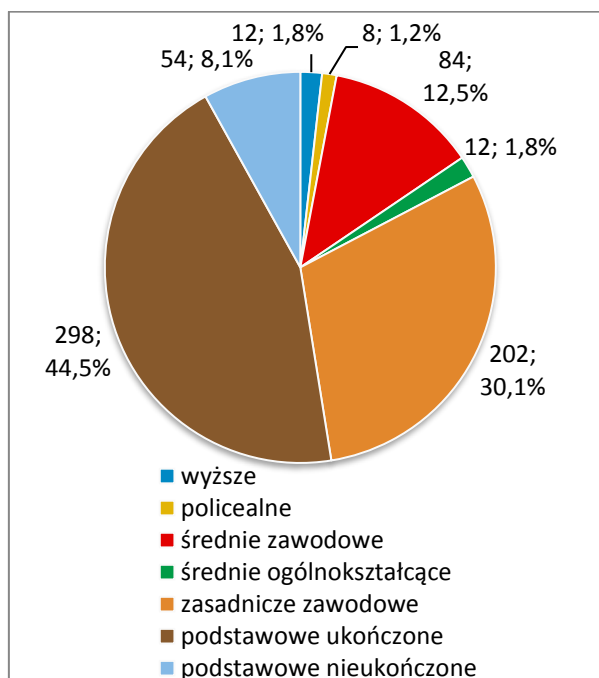
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 17,9% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Dużo większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób w wieku poprodukcyjnym, wynosił on bowiem 41,6%.

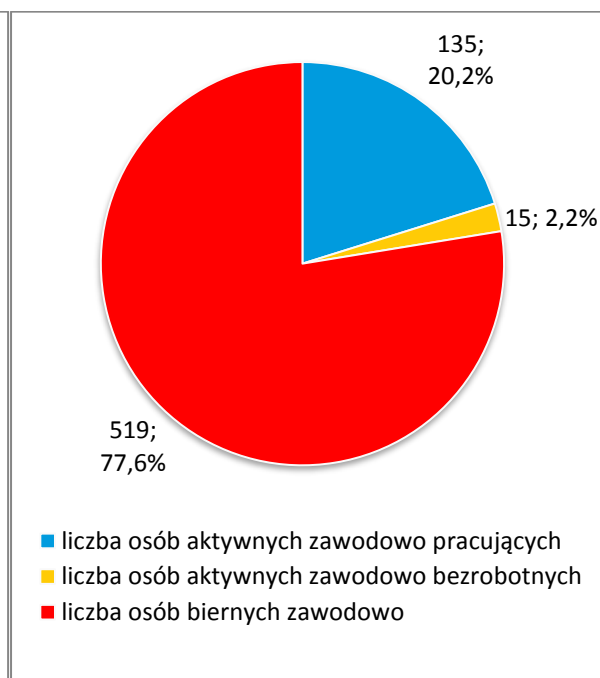
Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (643 osoby, tj. 47,3%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (1.129 osób, tj. 81,9%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku



Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku



Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Dobrzyca zajmuje się Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności w Pleszewie. Według jego danych, w latach 2017-2019 liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) wyniosła 42, natomiast liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wyniosła 352.

9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

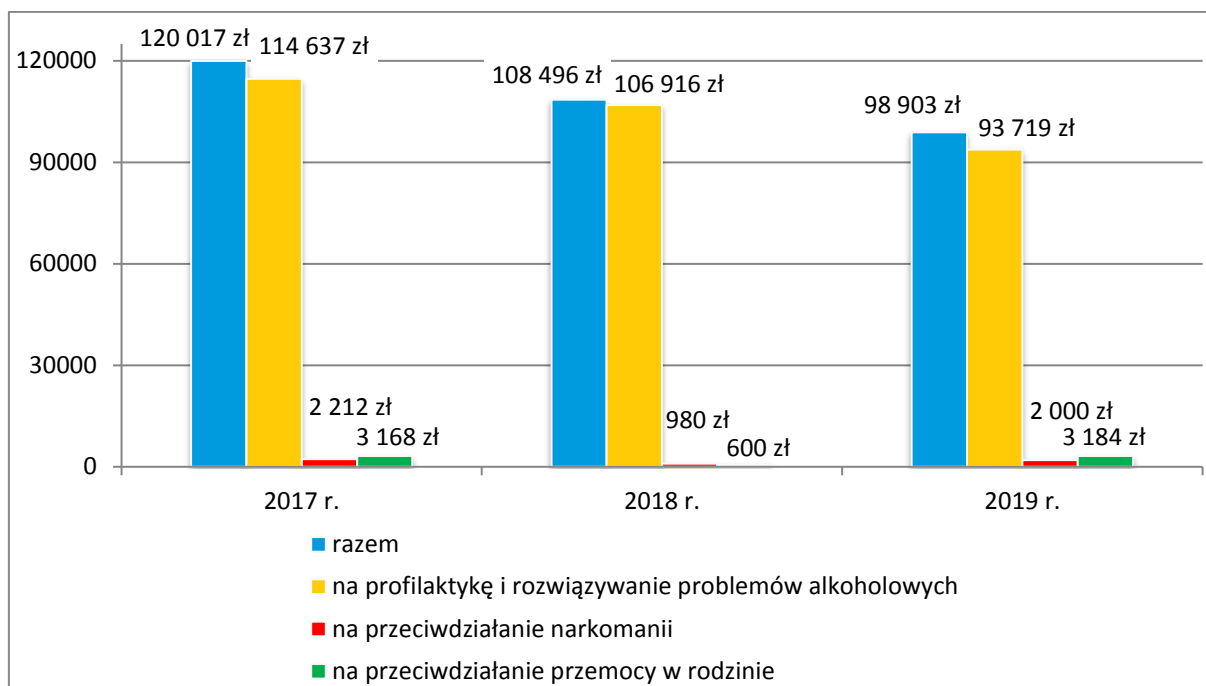
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

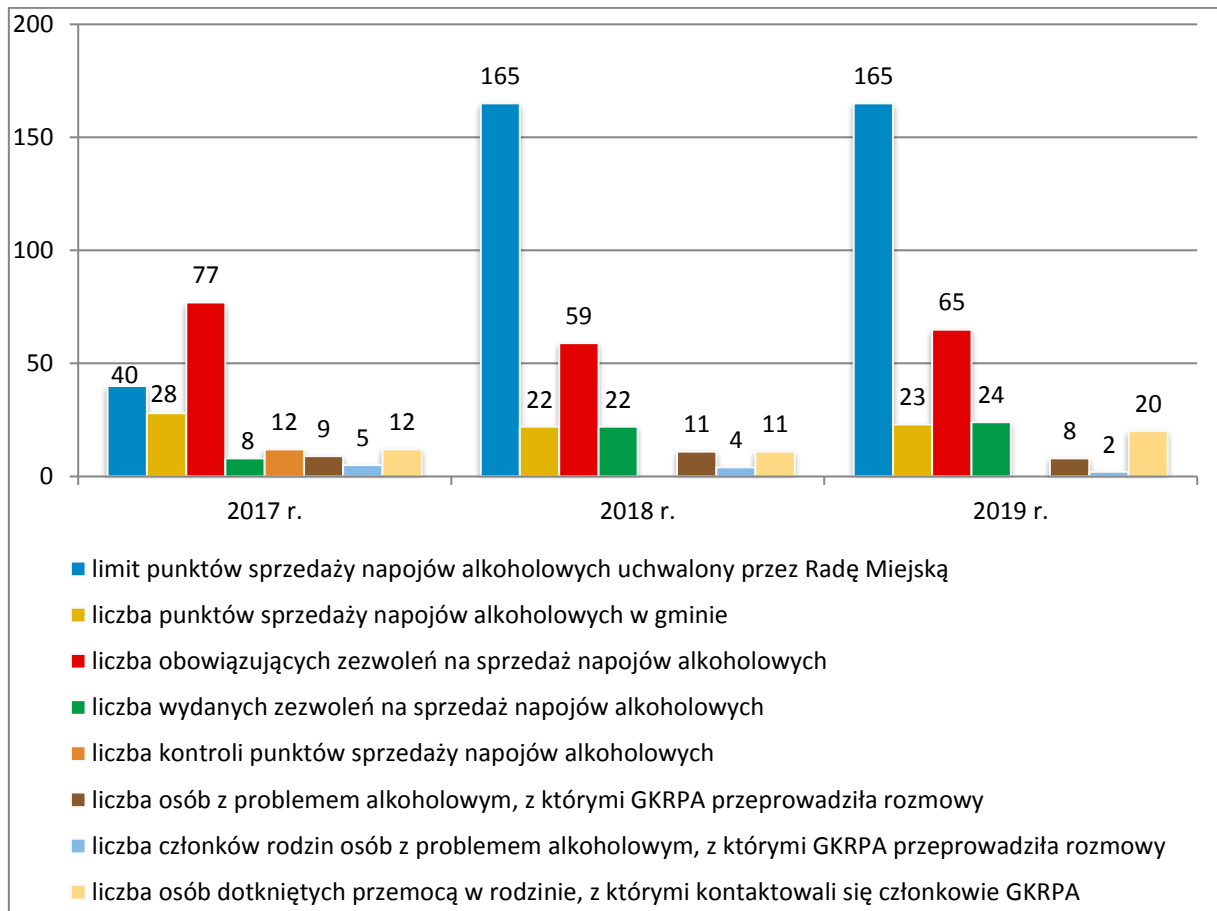
Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Dobrzyca w latach 2017-2019.

Wykres 24. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019

Źródło danych: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca.

W latach 2017-2019 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie zmniejszała się z roku na rok (ze 120.017 zł w 2017 r. do 98.903 zł w 2019 r.).

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Dobrzyca, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W ramach swoich zadań podejmuje ona m.in. czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 25. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2017-2019

Źródło danych: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca.

W latach 2018-2019 uchwalony przez Radę Gminy limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był znacznie wyższy niż w 2017 roku (40 w 2017 r., po 165 w latach 2018-2019), a liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie nieco niższa (28 w 2017 r., 22 w 2018 r., 23 w 2019 r.). Niższa była również liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (77 w 2017 r., 59 w 2018 r., 65 w 2019 r.), z kolei liczba wydanych w latach 2018-2019 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych była wyższa niż w 2017 roku (8 w 2017 r., 22 w 2018 r., 24 w 2019 r.). Warto dodać, że w analizowanym okresie nie wydano żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W latach 2017-2019 liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy, była na zbliżonym poziomie (9 w 2017 r.,

11 w 2018 r., 8 w 2019 r.), a liczba członków rodzin tych osób stale zmniejszała się (z 5 w 2017 r. do 2 w 2019 r.).

W latach 2017-2019 GKRPA nie podejmowała czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień oraz nie występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia alkoholowego.

W 2019 roku, w stosunku do lat 2017-2018, znacznie wzrosła liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA (12 w 2017 r., 11 w 2018 r., 20 w 2019 r.).

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają: działające w Dobrzycy – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Centrum Kultury, Świetlica opiekuńczo-wychowawcza, Niepubliczny Zakład Podstawowej i Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej „Cor-Medicus” oraz Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej „Izamed”, Grupa AA „Dar”, gminne placówki oświatowe i funkcjonujące przy nich pracownie profilaktyczne, Posterunek Policji w Dobrzycy i Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie, Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień od Alkoholu w Pleszewskim Centrum Medycznym w Pleszewie, Ośrodek Duszpasterstwa Trzeźwości w Kowalewie, grupy samopomocowe AA i Al-Anon w Kowalewie, Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie – Oddział Leczenia Uzależnień w Murowańcu i Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych w Sokołowie, Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny im. Oskara Bielawskiego w Kościanie – Oddział Leczenia Uzależnień i Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Leczenia Uzależnień w Charcicach, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie, a także Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Azymut”, Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „Karan” oraz ETOH – Fundacja Rozwoju Profilaktyki, Edukacji i Terapii Problemów Alkoholowych.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa podmiotu	adres podmiotu
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzycy	ul. Rynek 14, 63-330 Dobrzyca
Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Dobrzycy	ul. Koźmińska 10, 63-330 Dobrzyca
Zespół Interdyscyplinarny w Dobrzycy	ul. Rynek 15, 63-330 Dobrzyca
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy	ul. Rynek 15, 63-330 Dobrzyca
Świetlica opiekuńczo-wychowawcza w Dobrzycy	ul. Koźmińska 10, 63-330 Dobrzyca
Niepubliczny Zakład Podstawowej i Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej „Cor-Medicus” w Dobrzycy	ul. Nowa 12, 63-330 Dobrzyca
Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej „Izamed” w Dobrzycy	ul. Nowa 12, 63-330 Dobrzyca
Grupa AA „Dar” w Dobrzycy	ul. Koźmińska 10, 63-330 Dobrzyca
Posterunek Policji w Dobrzycy	ul. Cmentarna 3, 63-330 Dobrzyca
Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie	ul. Kochanowskiego 6, 63-300 Pleszew
Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień od Alkoholu w Pleszewskim Centrum Medycznym w Pleszewie	ul. Poznańska 125a, 63-300 Pleszew
Ośrodek Duszpasterstwa Trzeźwości w Kowalewie	Kowalew, ul. Kościelna 12, 63-300 Pleszew
Grupy samopomocowe AA i Al-Anon w Kowalewie	Kowalew, ul. Kościelna 12, 63-300 Pleszew
Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie – Oddział Leczenia Uzależnień w Murowańcu	Murowaniec 1, 62-840 Koźminek
Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie – Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych	Sokołówka 1, 62-840 Koźminek
Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny im. Oskara Bielawskiego w Kościanie – Oddział Leczenia Uzależnień i Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych	pl. Paderewskiego 1a, 64-000 Kościan
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Leczenia Uzależnień w Charcicach	Charcice 12, 64-412 Chrzypsko Wielkie
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie	ul. Osiedlowa 1, 63-300 Pleszew
Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Azymut”	ul. Krzywoustego 3, 63-300 Pleszew
Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „Karan”	ul. Pułaskiego 9, 26-605 Radom
ETOH – Fundacja Rozwoju Profilaktyki, Edukacji i Terapii Problemów Alkoholowych	ul. Mszczonowska 6, 01-254 Warszawa

Źródło danych: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca.

W Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w Dobrzycy usługi świadczą: specjalista psychoterapii uzależnień, psycholog, prawnik i pedagog. W latach 2018-2019 liczba osób z problemem alkoholowym, którym udzielono w nim wsparcia, była wyższa niż w 2017 roku (29 w 2017 r., 38 w 2018 r., 35 w 2019 r.), z kolei liczba dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym objętych pomocą w 2019 roku była wyższa niż w latach 2017-2018 (15 w 2017 r., 14 w 2018 r., 22 w 2019 r.). Jednocześnie stale zmniejszała się liczba objętych wsparciem ofiar przemocy w rodzinie (42 w 2017 r., 18 w 2018 r., 16 w 2019 r.), czemu towarzyszył systematyczny wzrost liczby korzystających z pomocy sprawców przemocy w rodzinie (12 w 2017 r., 14 w 2018 r., 19 w 2019 r.).

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzycy wynika z kolei, że w latach 2017-2019 stale zwiększała się liczba osób w rodzinach objętych wsparciem z powodu alkoholizmu (4 rodziny liczące 8 osób w 2017 r., 5 rodzin liczących 10 osób w 2018 r., 8 rodzin liczących 16 osób w 2019 r.). Jednocześnie w 2019 roku Ośrodek udzielił pomocy 1 osobie dotkniętej przemocą w rodzinie i nie obejmował wsparciem osób zmagających się z problemem narkomanii.

Przy GOPS-ie funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który rozpatruje indywidualne sprawy w ramach grup roboczych tworzonych w zależności od charakteru tych spraw. W latach 2017-2019 grupy te prowadziły odpowiednio 29, 32 i 52 postępowania w zakresie procedury „Niebieskiej Karty”.

Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza w Dobrzycy oraz pracownie profilaktyczne w szkołach prowadzonych przez stowarzyszenia w Lutyni, Galewie, Karminie i Koźmińcu udzielają wsparcia dzieciom pochodzącym z rodzin dysfunkcyjnych, zapewniając im pomoc w nauce, organizując czas wolny, w tym zabawy i zajęcia sportowe, oraz umożliwiając rozwój zainteresowań. Podmioty te zajmują się tworzeniem warunków do fizycznego, psychicznego i poznawczego rozwoju dziecka przy poszanowaniu jego podmiotowości, wysłuchaniem jego zdania i w miarę możliwości uwzględnianiem jego wniosków we wszelkich dotyczących go sprawach oraz informowaniem dziecka o podejmowanych wobec niego działaniach, zapewnianiem dziecku poczucie bezpieczeństwa, uczą, jak nawiązywać więzi uczuciowe oraz związki interpersonalne, uczą poszanowania tradycji i ciągłości kulturowej oraz planowania i organizowania codziennych zajęć stosownie do wieku dziecka, uczą, jak wypełniać czas wolny, w tym zapewniają

udział w zajęciach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych, kształtują u dzieci nawyki i uczą zachowań prozdrowotnych, przygotowują dzieci do ponoszenia odpowiedzialności za własne postępowanie oraz uczą samodzielności w życiu, wyrównują deficyty rozwojowe dzieci oraz prowadzą ich dożywianie. W 2019 roku do Świetlicy uczęszczało 23 dzieci, w tym 16 dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w działających na jej terenie placówkach oświatowych i wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych, prelekcji i pogadarek, spektakli i konkursów profilaktycznych, festynów i innych imprez plenerowych, imprez sportowych, pozalekcyjnych zajęć sportowych, zajęć w placówce wsparcia dziennego, wypoczynku dla dzieci i młodzieży, a także warsztatów dla rodziców.

W 2019 roku programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanymi do dzieci i młodzieży objęto 80 uczniów, 3 nauczycieli i 70 rodziców, w jednorazowych prelekcjach i pogadankach uczestniczyło 450 osób, w spektaklach profilaktycznych – 130 osób, w festynach i innych imprezach plenerowych – 500 osób, w imprezach sportowych – 18 osób, w pozalekcyjnych zajęciach sportowych – 120 osób, w zajęciach w placówce wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży – 23 dzieci, w tym 16 dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, w koloniach z programem zajęć profilaktycznych – 1 osoba, a w warsztatach dla rodziców – 80 osób.

10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska

i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Dobrzyca zjawisko bezdomności ma charakter jednostkowy. Pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy. W 2017 roku, w związku z bezdomnością, Ośrodek objął wsparciem 3 osoby, rok później 2 osoby, a w 2019 roku 1 osobę. Osoby bezdomne kierowane są do placówek zapewniających schronienie, jak również mogą być im udzielane świadczenia z pomocy społecznej w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych. Ośrodek podejmuje działania aktywizujące osoby bezdomne w kierunku przełamывania utrwalonej bezradności, pomagając odzyskać poczucie godności i społecznego szacunku.

W 2019 roku gmina Dobrzyca, wywiązując się ze swoich ustawowych obowiązków zapewnienia schronienia, posiłku, odzieży i niezbędnej pomocy osobie potrzebującej, podpisała porozumienie z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta, prowadzącym Schronisko dla Osób Bezdomnych w Pleszewie (ul. Św. Brata Alberta 1, 63-300 Pleszew).

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Dobrzyca czuwa Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie (ul. Kochanowskiego 6, 63-300 Pleszew), a bezpośrednie czynności policyjne wykonują funkcjonariusze Posterunku Policji w Dobrzycy (ul. Cmentarna 3, 63-330 Dobrzyca). Z danych Posterunku Policji w Dobrzycy wynika, że w 2019 roku na terenie gminy ujawniono 59 przestępstw.

Dane szczegółowe na temat przestępstw popełnionych w gminie w 2019 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Przestępstwa popełnione w gminie w 2019 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	liczba sprawców
uchylanie się od obowiązku alimentacji	24	24
oszustwo	12	12
kradzież cudzej rzeczy	3	3
uszkodzenie ciała	3	3
kradzież z włamaniem	2	2
uszkodzenie mienia	1	1
inne przestępstwa	14	16

Źródło: Posterunek Policji w Dobrzycy.

Funkcjonariusze Policji na bieżąco monitorują sytuację we wszystkich obszarach mających wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Systematycznie odbywają się debaty z różnymi grupami społecznymi; omawiane są problemy dotyczące bezpieczeństwa w sołectwach, uzależnień, mechanizmy oszustw oraz zagadnienia dotyczące cyberprzestępczości. Wśród programów prewencyjnych realizowanych w 2019 roku przez funkcjonariuszy Policji w Dobrzycy znalazły się: „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym w rejonie placówki przedszkola Puchatek w Dobrzycy”; „Bądź widoczny – załóż kamizelkę” i „Bezpieczna wieś” – w ramach tego programu poruszano kwestie związane z oszustwami przy zawieraniu umów telekomunikacyjnych, energetycznych ubezpieczeniowych, reklamowych i innych.

12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach

odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

W gminie Dobrzyca zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawa o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawa – Prawo energetyczne.

W 2019 roku kadrę Ośrodka stanowiło 21 osób, w tym kierownik i 4 pracowników socjalnych. W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną 1 pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Wśród etatowych pracowników Ośrodka na koniec 2019 roku – 16 osób posiadało wykształcenie wyższe, w tym 6 pracowników ukończyło studia podyplomowe, a 2 pracowników posiadało specjalizacje w zawodzie pracownika socjalnego. Pracownicy GOPS-u rozwijali kompetencje zawodowe, uczestnicząc w kursach i szkoleniach; m.in. doskonalili umiejętności prowadzenia pracy socjalnej, pracy z osobami bezrobotnymi, z rodziną z trudnościami, rozwijali własne umiejętności interpersonalne i społeczne oraz szkolili się z zagadnień wynikających ze zmian przepisów prawa oraz nowych zadań do realizacji.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Kadra GOPS-u w 2019 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
pracownicy socjalni	4
pozostali pracownicy	16

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy.

W 2019 roku wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie były wyższe niż w latach 2017-2018 (12.872.256 zł w 2017 r., 13.045.991 zł w 2018 r. i 14.990.803 zł w 2019 r.). Przyczyniło się do tego głównie świadczenie wychowawcze, na które w latach 2017-2018 wydatkowano odpowiednio 6.850.999 i 6.387.040 zł, a w 2019 roku – 7.827.911 zł.

W analizowanym okresie systematycznie rosły wydatki na utrzymanie mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej, na ośrodki wsparcia, usługi opiekuńcze, świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego, wspieranie rodziny oraz utrzymanie żłobka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2017-2019

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2017 r.	w 2018 r.	w 2019 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	2.212	980	2.000
przeciwdziałanie alkoholizmowi	117.805	107.516	93.720
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	157.460	169.690	219.680
ośrodki wsparcia	312.647	380.470	444.508
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	1.200
składki na ubezpieczenia zdrowotne	35.163	37.110	19.886
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	123.668	117.762	124.948
dodatki mieszkaniowe	69.807	59.643	50.125
zasiłki stałe	226.593	209.732	222.246
Ośrodek Pomocy Społecznej	829.682	998.349	667.927
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	12.647	44.792	522.317
pomoc w zakresie dożywiania	139.051	139.074	110.000

usuwanie skutków klęsk żywiołowych	89.400	0	0
pozostała działalność	107.232	146.557	184.216
rodzina			
świadczenie wychowawcze	6.850.999	6.387.040	7.827.911
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3.472.569	3.542.654	3.735.330
wspieranie rodziny	33.712	398.811	402.714
tworzenie i funkcjonowanie żłobków	175.597	213.098	236.556
rodziny zastępcze	7.678	10.748	11.742
placówki opiekuńczo-wychowawcze	21.855	31.381	24.804
składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz zasiłki dla opiekunów	X	x	26.433
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	31.120	0	0
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	57.900	71.542	70.810
ogółem	12.031.520	12.539.276	14.624.645
w tym w budżecie GOPS-u	12.031.520	1.170.036	1.247.766

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy.

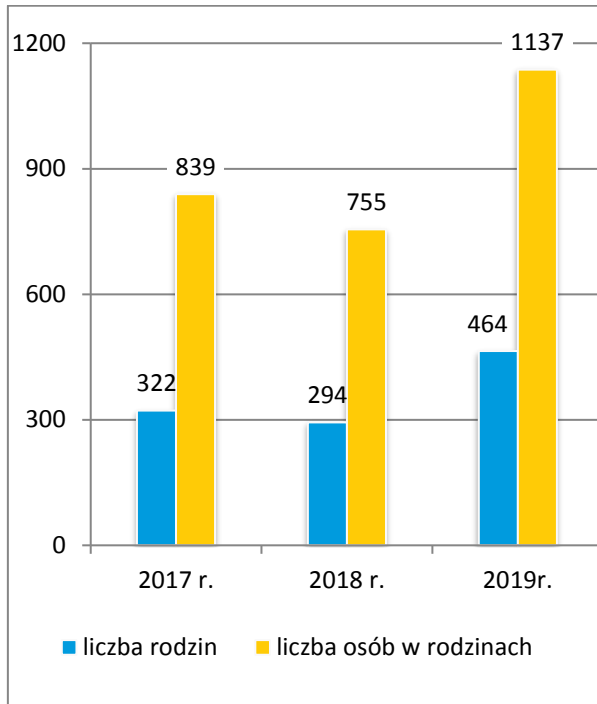
W 2019 roku liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie, była wyższa niż w latach 2017-2018 (odpowiednio 322 i 839 w 2017 r., 294 i 755 w 2018 r., 464 i 1.137 w 2019 r.).

W analizowanym okresie systematycznie zmniejszała się liczba rodzin i osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie (z odpowiednio 321 i 837 w 2017 r. do odpowiednio 293 i 744 w 2019 r.), a na zbliżonym poziomie pozostawała liczba rodzin i osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne (odpowiednio: 199 i 426 w 2017 r., 203 i 459 w 2018 r., 201 i 447 w 2019 r.). Jednocześnie stale spadała liczba osób w rodzinach pobierających świadczenie niepieniężne (z 653 w 2017 r. do 526 w 2019 r.).

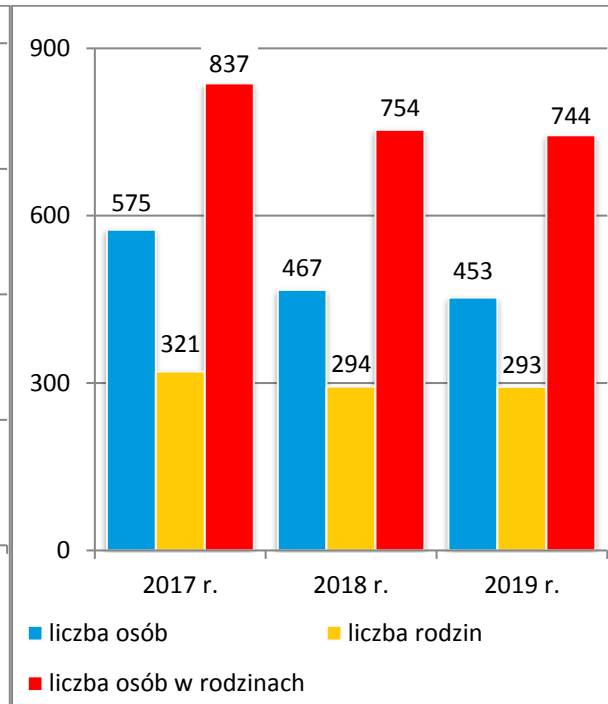
W latach 2017-2019 okresie wahaniom ulegała liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy (420 w 2017 r., 467 w 2018 r., 453 w 2019 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 26. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, które w latach 2017-2019 korzystały z pomocy społecznej

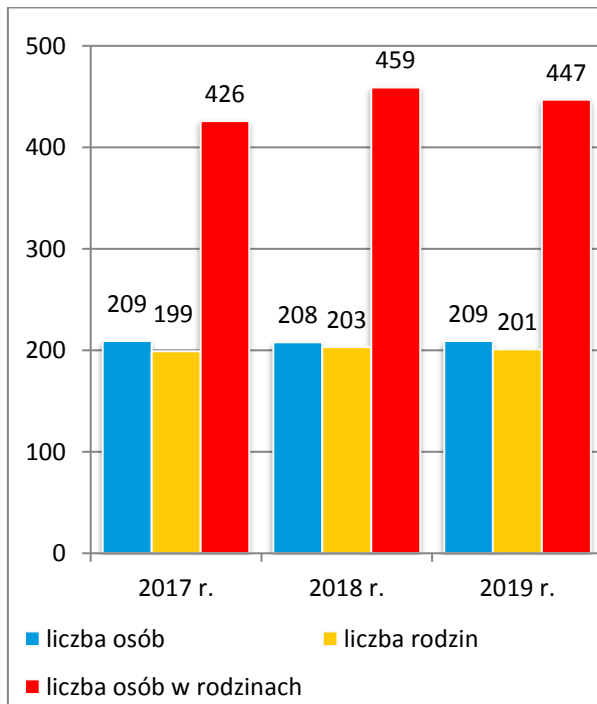


Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie

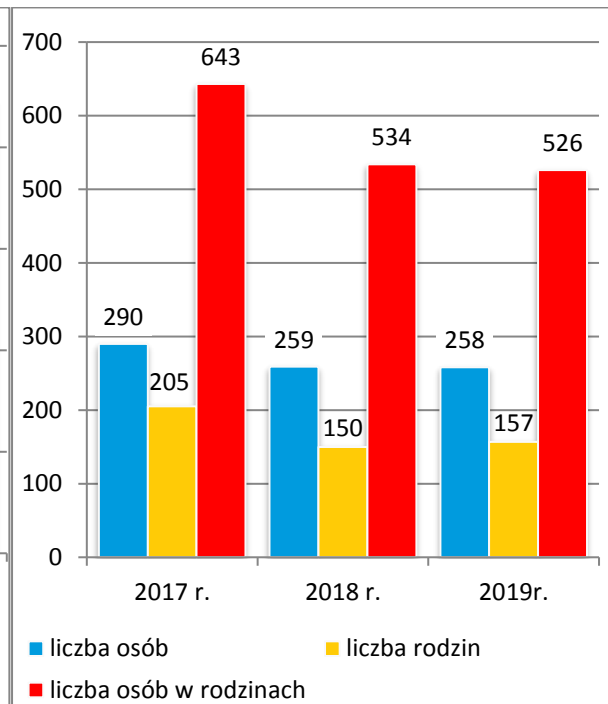


Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy.

Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie pieniężne



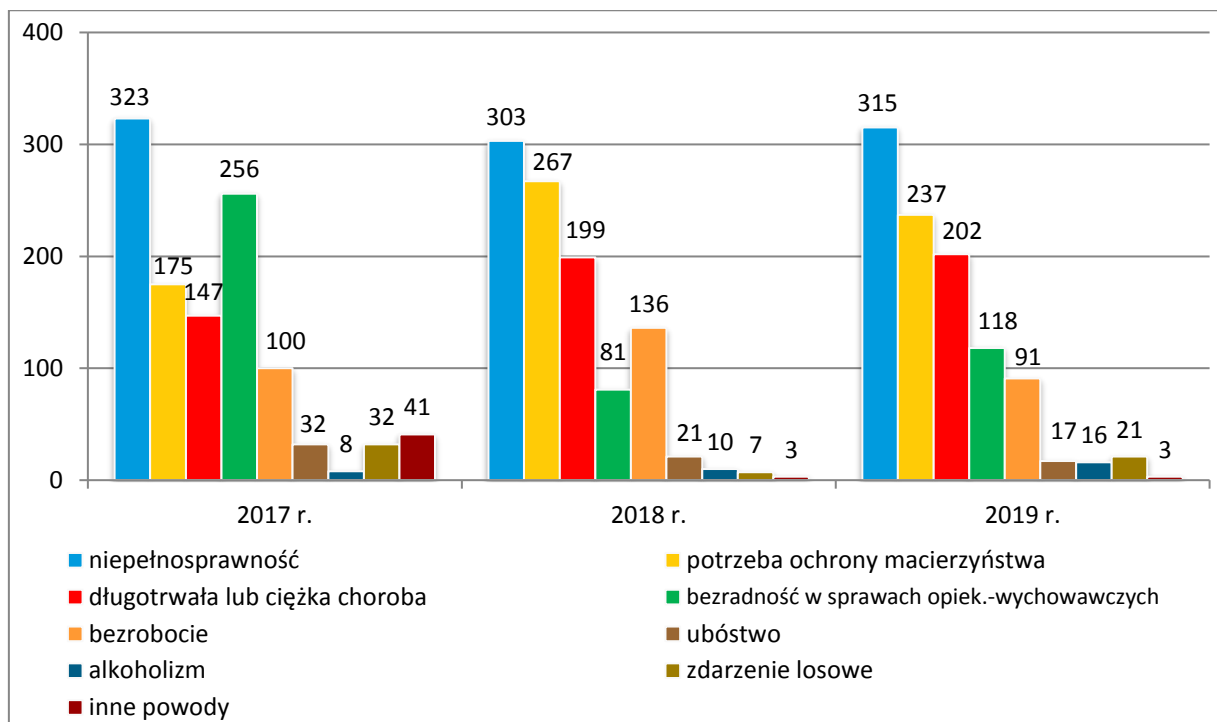
Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie niepieniężne



Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2017-2019 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny zmagające się z niepełnosprawnością oraz długotrwałą lub ciężką chorobą. Licznie korzystały ze świadczeń pomocy społecznej także rodziny wymagające ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mające trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 30. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 (liczba osób w rodzinach)



Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy.

W latach 2017-2019 na zbliżonym poziomie utrzymywała się liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z głównego powodu przyznawania świadczeń w gminie, tj. niepełnosprawności (323 w 2017 i 303 w 2018 r. i 315 w 2019 r.). Stale zwiększała się natomiast liczba świadczeniobiorców dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą (ze 147 w 2017 r. do 202 w 2019 r.) i alkoholizmem (z 8 w 2017 r. do 16 w 2019 r.).

W analizowanym okresie wahaniom ulegała liczba beneficjentów pomocy społecznej wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności (175 w 2017 r., 267 w 2018 r., 237 w 2019 r.), mających trudności w sprawach

opiekuńczo-wychowawczych (256 w 2017 r., 81 w 2018 r., 118 w 2019 r.), a także zmagających się z bezrobociem (100 w 2017 r., 136 w 2018 r., 91 w 2019 r.). Warto także zwrócić uwagę na niską i zmniejszającą się liczbę osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa, które wydaje się nie stanowić problemu w gminie (32 w 2017 r., 21 w 2018 r., 17 w 2019 r.).

Wśród głównych przyczyn zachodzących zmian można wymienić wprowadzenie Rządowego Programu „500+”. Należy jednak zaznaczyć, że choć świadczenie wychowawcze stanowi realną pomoc dla rodzin z dziećmi, to jednak, z uwagi na brak jego waloryzacji od momentu wprowadzenia, poziom wsparcia dla rodzin ubogich w ramach tego świadczenia zmniejsza się. Szczególnej uwagi wymaga tzw. ubóstwo senioralne (dotyczy to głównie osób nabywających emeryturę na nowych zasadach) oraz rodzin z osobami niepełnosprawnymi, które w zdecydowanej większości są nieaktywne zawodowo.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2017-2019

formy świadczeń		liczba osób			kwota świadczeń		
		2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
pieniężne	zasiłek stały	45	41	37	226.593	209.732	222.246
	zasiłek okresowy	45	37	25	47.988	39.999	39.992
	zasiłek celowy	288	181	180	108.416	101.733	102.789
	pośilek	245	220	207	94.971	94.403	75.156
niepieniężne	schronienie	1	2	1	4.325	5.100	120
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	6	6	7	157.460	169.690	219.680
usługi	usługi opiekuńcze	45	52	51	300.081	419.860	480.299
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0

indywidualne programy pomocy	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	302*	322*	302*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	0	0	0	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	16* (1)	16* (1)	19* (1)	X	X	X
	odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w zł)	29.533	42.128	36.546	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2017-2019 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W latach 2018-2019 liczba osób nim objętych była niższa niż w 2017 roku (288 w 2017 r., 181 w 2018 r., 180 w 2019 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowanego w latach 2017-2018 oraz „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku. Nowy program na lata 2019-2023 zakłada wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji.

Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W ramach Programu dofinansowane są także posiłki dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku. W latach 2017-2019 liczba osób objętych posiłkiem zmniejszała się z roku na rok i wynosiła odpowiednio: 245, 220, 207, podobnie jak kwota wydatkowana na ten cel (z 94.971 w 2017 r. do 75.156 w 2019 r.).

Ważną formą wsparcia niepieniężnego było również pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej (za 6 osób w latach 2017-2018, 7 osób w 2019 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W latach 2017-2019 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, ulegała wahaniom (302 w 2017 r., 322 w 2018 r., 302 w 2019 r.). Praca socjalna realizowana w gminie polegała na: diagnozie rodzin i środowisk, udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy w rozwiązywaniu problemów życiowych, analizie i ocenie zjawisk powodujących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, kwalifikowaniu do uzyskania świadczeń. Pracownicy socjalni prowadzili rozmowy wspierające, tłumaczyli konsekwencje decyzji i działań, pomagali wypełniać dokumenty. W toku pracy współpracowali z instytucjami i specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania skutków negatywnych zjawisk społecznych.

Ważną formą wsparcia były również usługi opiekuńcze. W latach 2018-2019 liczba mieszkańców gminy nimi objętych była wyższa niż w 2017 roku (45 w 2017 r., 52 w 2018 r., 51 w 2019 r.).

Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. W 2018 roku pod opieką asystenta rodziny pozostawało 34 dzieci z 16 rodzin, a w 2019 roku 43 dzieci z 19 rodzin. Asystent rodziny zajmował się m.in. udzielaniem pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, wychowawczych, psychologicznych w rodzinie, wspieraniem społecznej aktywności rodzin oraz podejmowaniem działań interwencyjnych i zaradczych w razie potrzeby. Gmina ponosiła także odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy

zastępczej. W latach 2018-2019 odpłatność była wyższa niż 2017 roku (29.533 zł w 2017 r., 42.128 w 2018 r., 36.546 w 2019 r.).

W latach 2017-2019 GOPS realizował również zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. W 2019 roku grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego prowadziły łącznie 52 postępowania w zakresie procedury „Niebieskiej Karty”. Podejmowano również działania w trybie interwencyjnym, które były adresowane do osób uwięzionych w przemoc domową.

Od 2014 roku w gminie realizowany jest także rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się GOPS, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny. W 2019 roku wydano 499 kart dla osób z 265 rodzin. Tak znaczny wzrost (57 kart dla 19 rodzin w 2018 r.) jest skutkiem zmian w ustawie, zgodnie z którymi od 2019 roku o Kartę Dużej Rodziny mogą się ubiegać również rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej trójkę dzieci bez względu na ich aktualny wiek. Warto dodać, że od listopada 2017 roku w gminie realizowany był także Program „Wielkopolska Karta Rodziny”, którego celem jest promowanie i wspieranie rodzin wielodzietnych.

W latach 2017-2019 Ośrodek realizował również zadanie wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznając świadczenia wychowawcze. W 2019 roku liczba przyznanych świadczeń była wyższa niż w latach 2017-2018 (13.531 w 2017 r., 12.598 w 2018 r., 15.450 w 2019 r.), co wynika ze zmiany przepisów, które od 1 lipca 2019 roku umożliwiły pobieranie świadczenia również na pierwsze dziecko w rodzinie.

W analizowanym okresie GOPS zajmował się również przyznawaniem świadczeń rodzinnych. W 2019 roku ogólna liczba udzielonych świadczeń była niższa niż w latach 2017-2018 (18.301 w 2017 r., 18.406 w 2018 r., 17.972 w 2019 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (13.444 w 2017 r., 13.391 w 2018 r., 12.672 w 2019 r.). Jednocześnie w 2019 roku, w porównaniu do lat poprzednich, wzrosła liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych (4.028 w 2017 r., 4.081 w 2018 r., 4.372 w 2019 r.), a stale zwiększała się liczba wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych (z 310 w 2017 r. do 412 w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	13.444	13.391	12.672
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	4.028	4.081	4.372
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	310	381	412
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	160	163	196
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	80	83	67
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	279	307	253
ogółem			
liczba świadczeń	18.301	18.406	17.972
zasiłek dla opiekuna			
liczba świadczeń	124	82	65
jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł			
liczba świadczeń	0	1	2

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy.

W analizowanym okresie GOPS przyznawał również zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2017-2019 GOPS wypłaciło odpowiednio 124, 82 i 65 zasiłków dla opiekuna na łączną kwotę odpowiednio 64.379,00 zł, 43.394,00 zł i 40.300,00 zł.

W latach 2018-2019 roku Ośrodek przyznał również odpowiednio 1 i 2 jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego

życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez GOPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2017-2019 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, zmniejszała się z roku na rok (z 28 w 2017 r. do 20 w 2019 r.), podobnie jak liczba świadczeń (z 521 w 2017 r. do 358 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	28	25	20
liczba przyznanych świadczeń	521	400	358
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	186.100	140.500	131.000

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy.

W analizowanym okresie w gminie realizowane były projekty z zakresu aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym pn.: „Włączenie społeczne w Gminie Dobrzyca” i „Aktywna integracja społeczna i zawodowa osób z terenu Gminy Dobrzyca, Gizałki i Krotoszyn”. Umożliwiały one uczestnikom nabycie kwalifikacji zawodowych, podniesienie kompetencji społecznych, zdobycie doświadczenia zawodowego i tym samym zwiększenie szans na zatrudnienie. Aktywizacji zawodowej i społecznej dotyczył również realizowany w 2017 roku program regionalny pn. „Razem skuteczniej”, którego beneficjenci po zakończonym szkoleniu i stażu podjęli zatrudnienie.

W latach 2017-2019 GOPS angażował się również w działania środowiskowe na rzecz lokalnych społeczności. Były to m.in. festyny integracyjne, akcje pozyskiwania i przekazywania potrzebującym odzieży i sprzętu domowego, a także organizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Dobrzyca, oprócz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonują: Środowiskowy Dom Samopomocy, Filia Domu Pomocy Społecznej w Pleszewie, Dzienny Dom „Senior-Wigor” i Świetlica środowiskowa. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Instytucje wsparcia w gminie

nazwa i adres instytucji oraz podmiot prowadzący	zakres oferowanych usług i kategoria klienta
Środowiskowy Dom Samopomocy w Fabianowie, Fabianów, ul. Przemysłowa 4b, 63-330 Dobrzyca	Zakres oferowanych usług: dom jest ośrodkiem wsparcia dziennego (tym ABC) udzielającym pomocy w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i rozwiązywaniu codziennych problemów. Kategoria klienta: osoby przewlekłe psychicznie chorych, osoby upośledzone umysłowo oraz osoby wykazujące inne zaburzenia czynności psychicznych.
Dzienny Dom „Senior-WIGOR” w Sośnicy, Sośnica 84, 63-330 Dobrzyca	Zakres oferowanych usług: ośrodek wsparcia dziennego prowadzący aktywizację społeczną i profilaktykę zdrowotną wśród seniorów, w tym zajęcia przygotowane specjalnie do ich potrzeb. Kategoria klienta: osoby nieaktywne zawodowo w wieku 60+.
Dom Pomocy Społecznej w Pleszewie, Filia w Fabianowie, Fabianów, ul. Pleszewska 2, 63-330 Dobrzyca	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka, w tym usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające zgodnie ze standardem określonym dla tego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: psychicznie chore kobiety.
Świetlica Środowiskowa w Dobrzycy, ul. Koźmińska 10, 63-330 Dobrzyca	Zakres oferowanych usług: wsparcie dzienne dla dzieci i młodzieży, w tym pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, zapewnienie im pomocy w nauce, organizowanie im czasu wolnego, w tym zabaw i zajęć sportowych, oraz umożliwianie im rozwoju zainteresowań. Kategoria klienta: dzieci i młodzież, w tym pochodzący z rodzin dysfunkcyjnych.

Źródło danych: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca.

Mieszkańcy mają również możliwość korzystania z oferty instytucji udzielających wsparcia poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie, ul. Kazimierza Wielkiego 7, 63-300 Pleszew	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.
Ośrodek Wsparcia dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Pleszewie, ul. Kazimierza Wielkiego 7b, 63-300 Pleszew	Zakres oferowanych usług: działalność opiekuńcza, wychowawcza i rehabilitacyjna, usługi terapeutyczno-aktywizujące. Kategoria klienta: osoby psychicznie chore i niepełnosprawne intelektualnie.
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pleszewie, ul. Osiedlowa 1, 63-300 Pleszew	Zakres oferowanych usług: działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym poradnictwo psychologiczne, socjalne i schronienie. Kategoria klienta: osoby doznające przemocy w rodzinie.
Dom Pomocy Społecznej w Pleszewie, pl. Wolności im. Jana Pawła II nr 5, 63-300 Pleszew	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka, w tym usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekłe somatycznie chore oraz przewlekłe psychicznie chorzy mężczyźni.
Dom Pomocy Społecznej w Broniszewicach, Broniszewice 91, 63-304 Czermin	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka, w tym usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: chłopcy niepełnosprawni intelektualnie.
Schronisko dla osób bezdomnych im. Św. Brata Alberta w Pleszewie, ul. św. Brata Alberta 1, 63-300 Pleszew	Zakres oferowanych usług: schronienie, nocleg, gorący posiłek, opieka duszpasterska; pomoc socjalna i medyczna. Kategoria klienta: osoby bezdomne.
Warsztat Terapii Zajęciowej w Nowolipsku, Nowolipsk 41, 63-313 Nowolipsk	Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa, terapia zajęciowa. Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne ze wskazaniem do uczestnictwa w terapii zajęciowej.
Warsztat Terapii Zajęciowej w Gizałkach, ul. Kolejowa 3, 63-308 Gizałki	Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa, terapia zajęciowa. Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne ze wskazaniem do uczestnictwa w terapii zajęciowej.
Warsztat Terapii Zajęciowej w Kucharach, Kuchary 99, 63-322 Kuchary	Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa, terapia zajęciowa. Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne ze wskazaniem do uczestnictwa w terapii zajęciowej.

Dom Dziecka w Pleszewie , ul. Osiedlowa 1, 63-300 Pleszew	Zakres oferowanych usług: placówka typu socjalizacyjnego oferująca całodobową opiekę i wychowanie dla 30 osób. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.
Salezjańska Placówka Wsparcia Dziecka i Rodziny im. Św. Rodziny w Pleszewie , ul. Podgórna 14, 63-300 Pleszew	Zakres oferowanych usług: placówka typu socjalizacyjnego oferująca całodobową opiekę i wychowanie dla 14 osób. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.
Rodzinny Dom Dziecka w Białobłotach , Białobłoty 79, 63-308 Białobłoty	Zakres oferowanych usług: placówka typu rodzinnego oferująca całodobową opiekę i wychowanie dla 9 osób. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.
Pogotowie Opiekuńcze w Pleszewie , ul. Osiedlowa 1, 63-300 Pleszew	Zakres oferowanych usług: placówka typu interwencyjnego oferująca całodobową opiekę dla 14 wychowanków. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.
Zespół Placówek Specjalnych w Pleszewie – Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Marszewie , ul. Osiedlowa 1, 63-300 Pleszew, Marszew 24, 63-300 Pleszew	Zakres oferowanych usług: edukacja, rewalidacja, poradnictwo. Kategoria klienta: dzieci i młodzieży z różnymi rodzajami oraz stopniami niepełnosprawności.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pleszewie , ul. Słowackiego 14, 63-300 Pleszew	Zakres oferowanych usług: wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, wspieranie wychowawczej funkcji rodziny oraz pomoc nauczycielom w podwyższaniu efektywności procesu nauczania. Kategoria klienta: dzieci, młodzież, rodzice i nauczyciele oraz osoby wymagające diagnozy, porady, terapii lub szkolenia.
Powiatowa Świetlica Środowiskowa dla Młodzieży Dojeżdżającej w Pleszewie , ul. Św. Ducha 5/13, 63-300 Pleszew	Zakres oferowanych usług: zajęcia świetlicowe, szkolenia i warsztaty. Kategoria klienta: młodzież ponadgimnazjalna z terenu powiatu pleszewskiego.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy, Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie.

13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności są organizacje pozarządowe. Stanowią grupę podmiotów funkcjonujących w sferze ekonomii społecznej, która poprzez działalność ekonomiczną i pożytku publicznego służy integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej oraz rozwojowi lokalnemu.

Organizacje pozarządowe pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W gminie Dobrzyca funkcjonuje ponad 20 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiada uchwalany corocznie program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy w różnych formach finansowych i pozafinansowych.

W 2019 roku jako priorytetowe w obszarze współpracy zostały wyznaczone zadania z następujących obszarów: działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym w zakresie wypoczynku, wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, integracja osób z niepełnosprawnością, wspieranie klubów sportowych, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom, wspieranie i propagowanie działalności kulturalnej, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży, popularyzacja zdrowego stylu życia, wspieranie przedsięwzięć artystycznych, wspomaganie rozwoju nauki, edukacji i oświaty, wspieranie turystyki i krajoznawstwa.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 16. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Towarzystwo Miłośników Ziemi Dobrzyckiej , ul. Koźmińska 10, 63-330 Dobrzyca	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
2.	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Mieszkańców Gminy Dobrzyca , ul. Koźmińska 10, 63-330 Dobrzyca	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
3.	Stowarzyszenie Św. Tekli w Dobrzycy , ul. Rynek 6, 63-330 Dobrzyca	Prowadzenie działalności charytatywnej, wychowawczej, edukacyjnej, kulturalnej oraz religijnej opartej na współpracy z Duchownymi Parafii w Dobrzycy oraz korzystaniu z bazy obiektów noclegowych oraz konferencyjnych Parafii Dobrzyca.
4.	Wędkarski Klub Sportowy „Nowy Świat” , ul. Wrobińskiego 1b, 63-330 Dobrzyca	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
5.	Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy „Czarni” w Dobrzycy , ul. Wrobińskiego 30, 63-330 Dobrzyca	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
6.	Bractwo Strzeleckie pw. Św. Tekli w Dobrzycy , ul. Pleszewska 5a, 63-330 Dobrzyca	Pielęgnowanie i propagowanie idei patriotycznych oraz tradycji historycznych, utrwalanie świadomości i poczucia obowiązków obywatelskich i państwowych względem ojczyzny, propagowanie sportów strzeleckich i obronnych, propagowanie idei sportu i rekreacji ruchowej.
7.	Uczniowski Klub Sportowy „Kopernik” przy Szkole Podstawowej w Dobrzycy , ul. Szkolna 4a, 63-330 Dobrzyca	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
8.	Stowarzyszenie „Nasz Koźminiec” , Koźminiec 50, 63-330 Dobrzyca	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
9.	Stowarzyszenie na rzecz Aktywizacji i Integracji Wsi Galew , Galew 93, 63-330 Dobrzyca	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
10.	Stowarzyszenie Społeczno-Oświatowe w Karminie , Karmin 23, 63-330 Karmin	Prowadzenie Zespołu Szkół Publicznych w Karminie.

11.	Stowarzyszenie na rzecz Integracji Wsi , Lutynia 21a, 63-330 Dobrzyca	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
12.	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Mieszkańców Wsi Polskie Olędry , Polskie Olędry 2, 63-330 Dobrzyca	Wspieranie wszelkich inicjatyw społecznych w zakresie kultury, sportu i turystyki.
13.	Stowarzyszenie „Nasza Sośnica” , Sośnica 36, 63-330 Dobrzyca	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
14.	Wędkarski Klub Sportowy „Karp Trzebowa” , Trzebowa 7, 63-330 Dobrzyca	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
15.	Ochotnicza Straż Pożarna w Dobrzycy , ul. Bulsiewicza 10, 63-330 Dobrzyca	▪ zapobieganie pożarom, ▪ udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz wskutek innych klęsk i zdarzeń, ▪ informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, ▪ rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej, ▪ podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska.
16.	Ochotnicza Straż Pożarna w Fabianowie , Fabianów, ul. Przemysłowa 9, 63-330 Dobrzyca	
17.	Ochotnicza Straż Pożarna w Koźmincu , Koźminiec 75a, 63-330 Dobrzyca	
18.	Ochotnicza Straż Pożarna w Galewie , Galew 70a, 63-330 Dobrzyca	
19.	Ochotnicza Straż Pożarna w Izbicznie , Izbiczno 27a, 63-330 Dobrzyca	
20.	Ochotnicza Straż Pożarna w Karmincu , Karminiec 13a, 63-330 Dobrzyca	
21.	Ochotnicza Straż Pożarna w Polskich Olędrach , Polskie Olędry 4, 63-330 Dobrzyca	
22.	Ochotnicza Straż Pożarna w Sośnicy , Sośnica 37, 63-330 Dobrzyca	
23.	Ochotnicza Straż Pożarna w Strzyżewie , Strzyżew 41, 63-330 Dobrzyca	

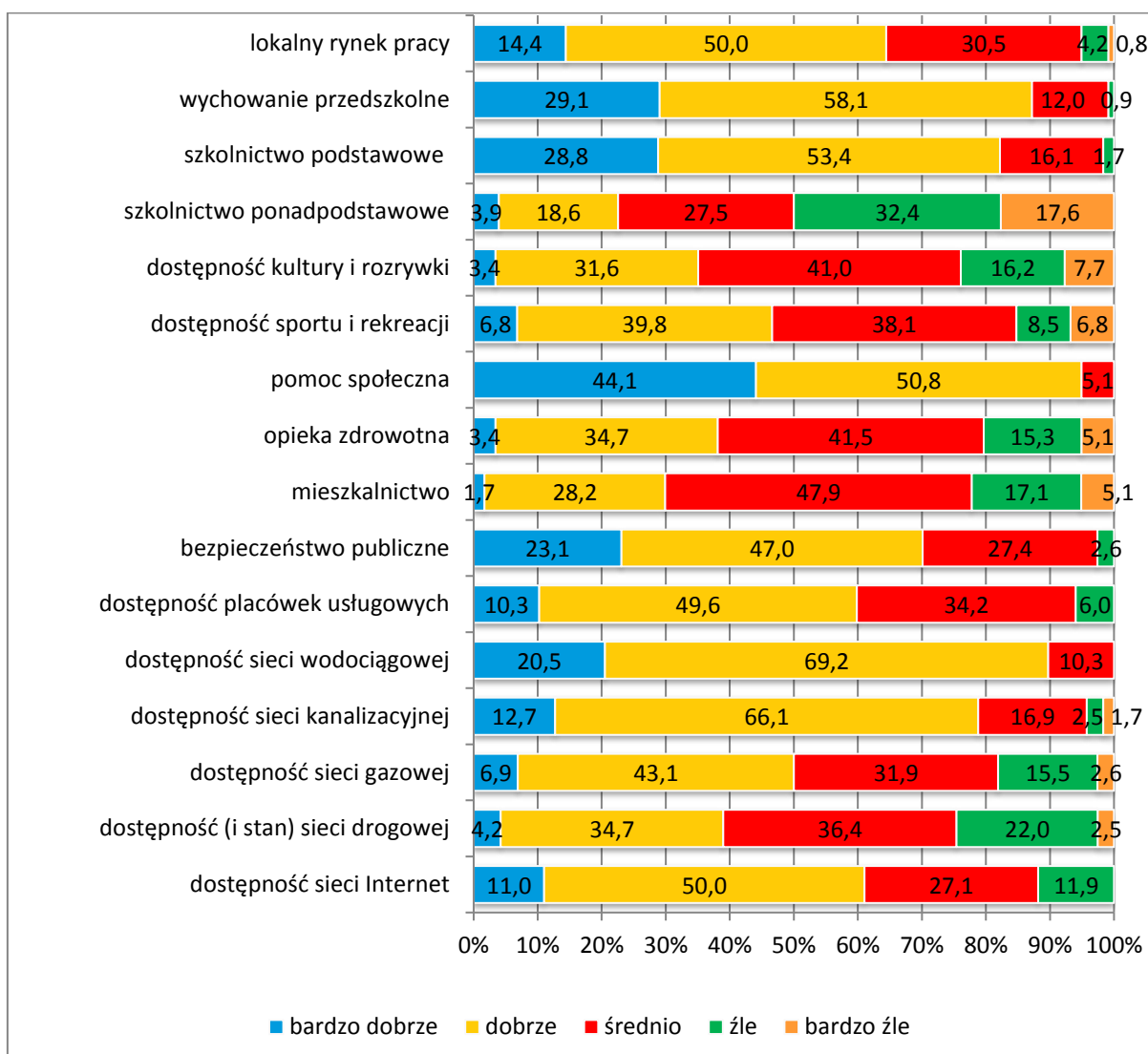
Źródło danych: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca.

14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Dobrzyca posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Burmistrza Gminy, Zastępcy Burmistrza/Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 118 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

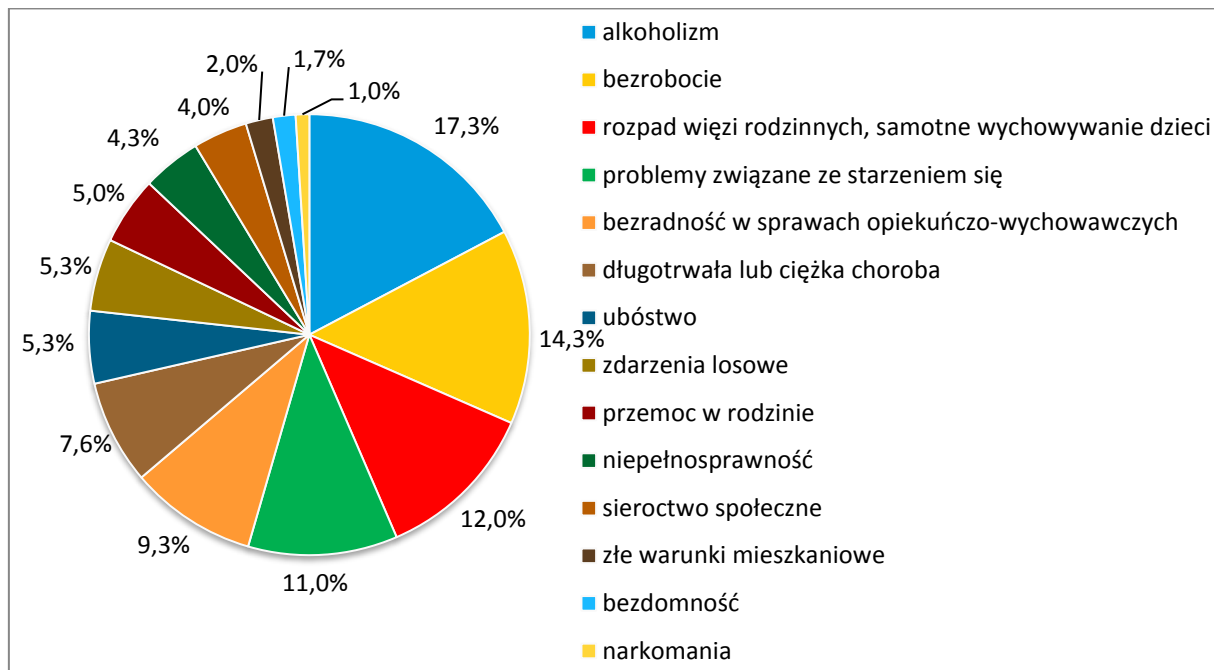
Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najwyżej ocenili pomoc społeczną (łącznie 94,9% ocen dobrych i bardzo dobrych), dostęp do sieci wodociągowej (w sumie 89,7% ocen dobrych i bardzo dobrych), wychowania przedszkolnego (łącznie 87,2% ocen dobrych i bardzo dobrych), szkolnictwa podstawowego (w sumie 82,2% ocen dobrych i bardzo dobrych), sieci kanalizacyjnej (łącznie 78,8% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najniżej ankietowani ocenili dostęp do szkolnictwa ponadpodstawowego (w sumie 50% ocen złych i bardzo złych), a także dostępność (i stan) sieci drogowej (łącznie 24,5% ocen złych i bardzo złych), dostęp do kultury i rozrywki (w sumie 23,9% ocen złych i bardzo złych), sytuację mieszkaniową (łącznie 22%

ocen złych i bardzo złych) oraz dostęp do opieki zdrowotnej (w sumie 20,4% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

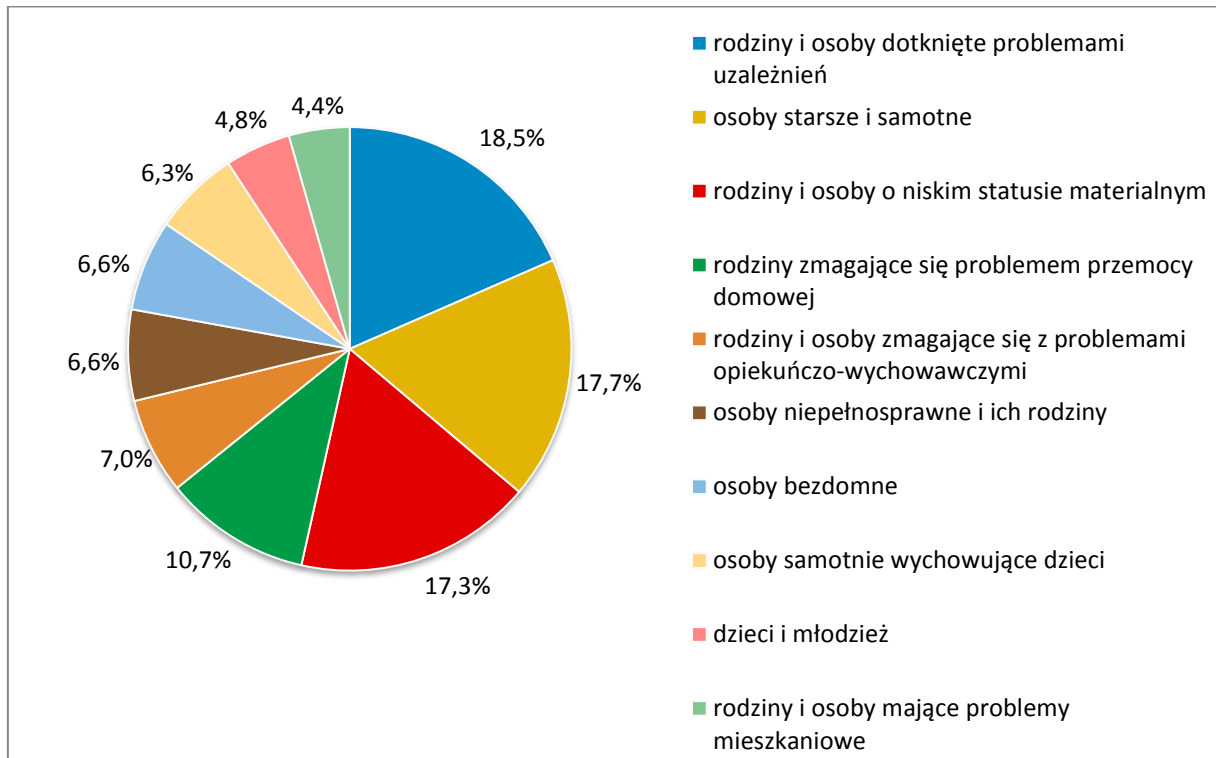


Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotykają mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm (17,3%), bezrobocie (14,3%), rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (12%) oraz problemy związane ze starzeniem się (11%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

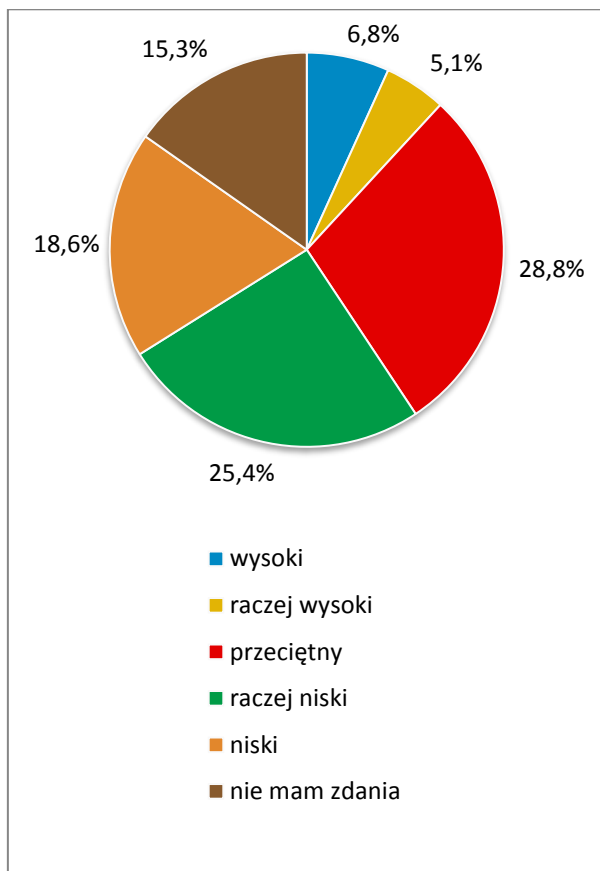
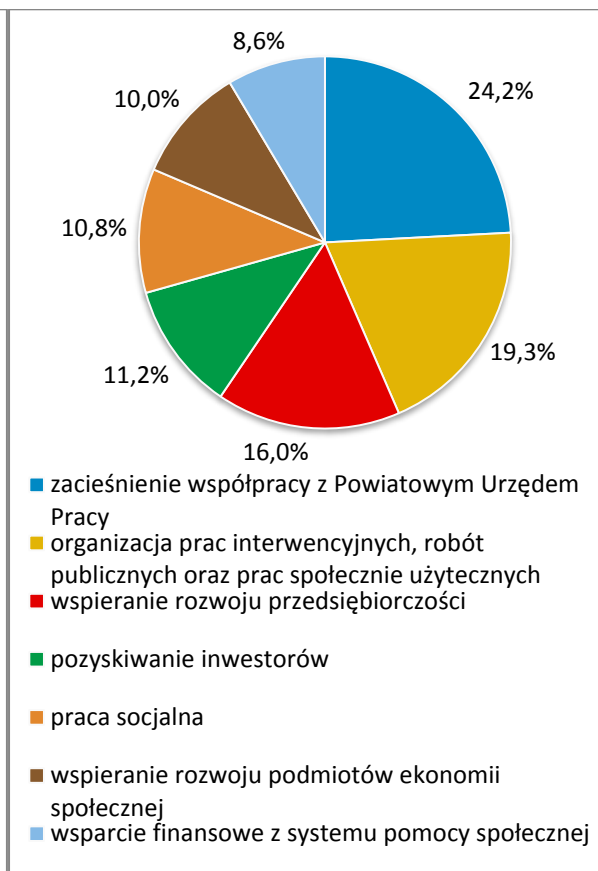
Wykres 33. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie



Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (18,5%), a także osoby starsze i samotne (17,7%) oraz rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (17,3%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 34. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?**Wykres 35. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?**

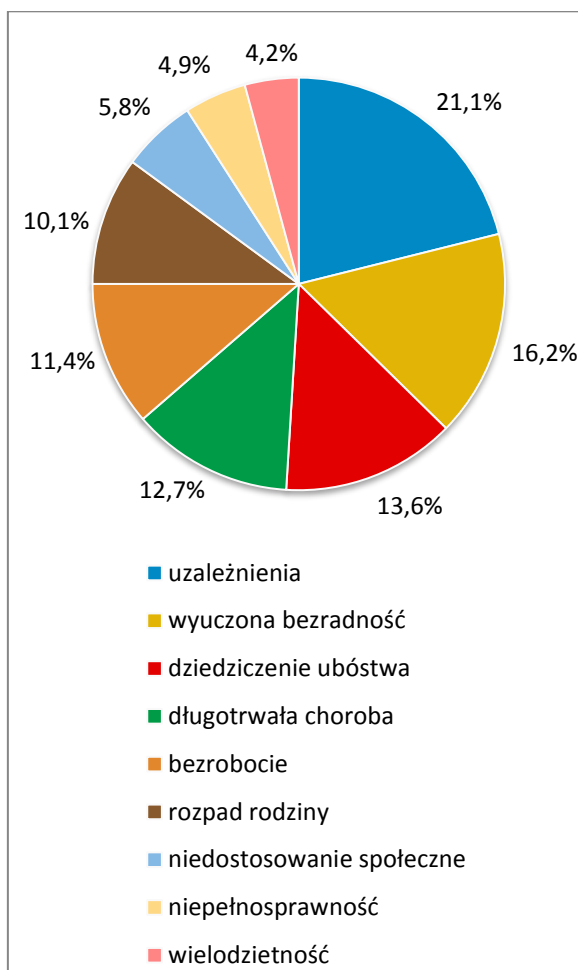
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej ankietowanych (łącznie 44%) stwierdziło, że poziom bezrobocia w gminie jest raczej niski lub niski. Jednocześnie zdaniem 28,8% badanych jest on przeciętny.

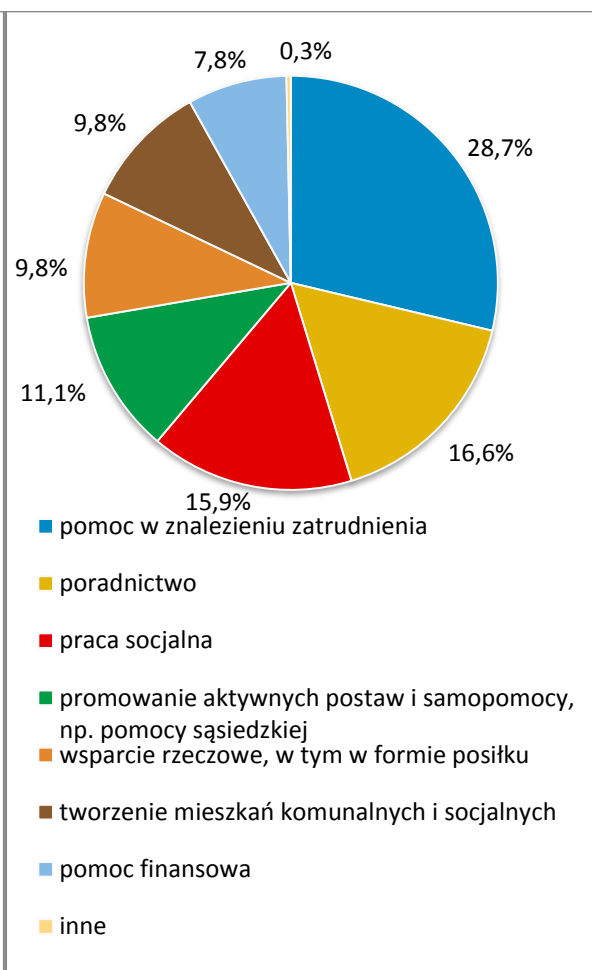
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń; 24,2%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (19,3%) oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (16%).

W odpowiedzi na następne pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 36. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?



Wykres 37. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?



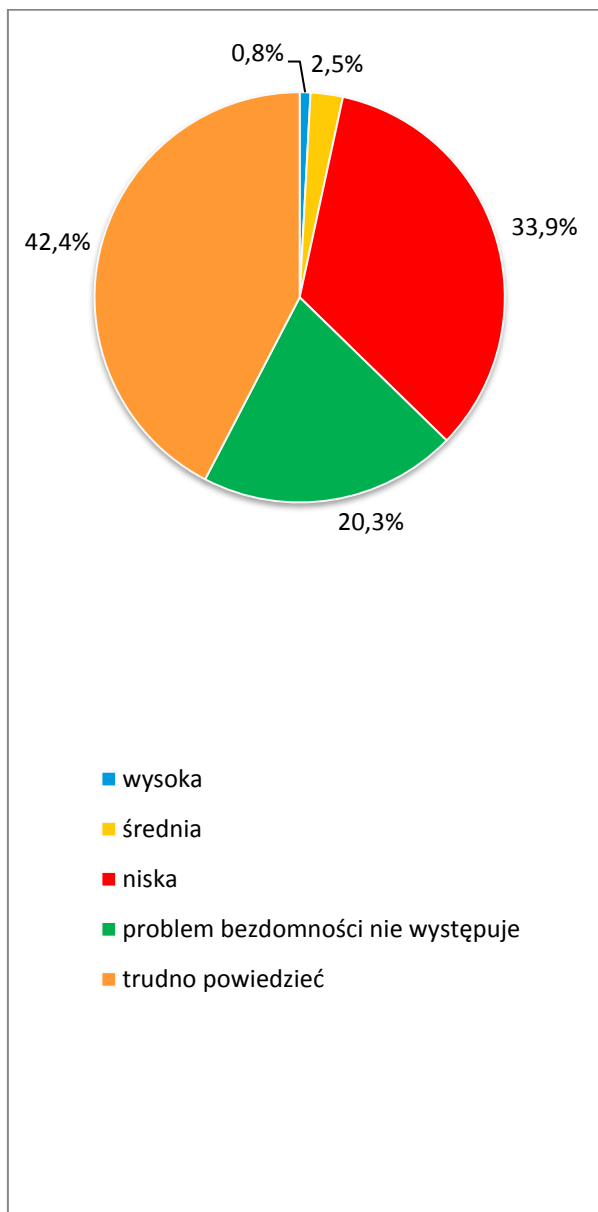
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali uzależnienia (21,1%) wyuczoną bezradność (16,2%), dziedziczenie ubóstwa (13,6%) oraz długotrwałą chorobę (12,7%).

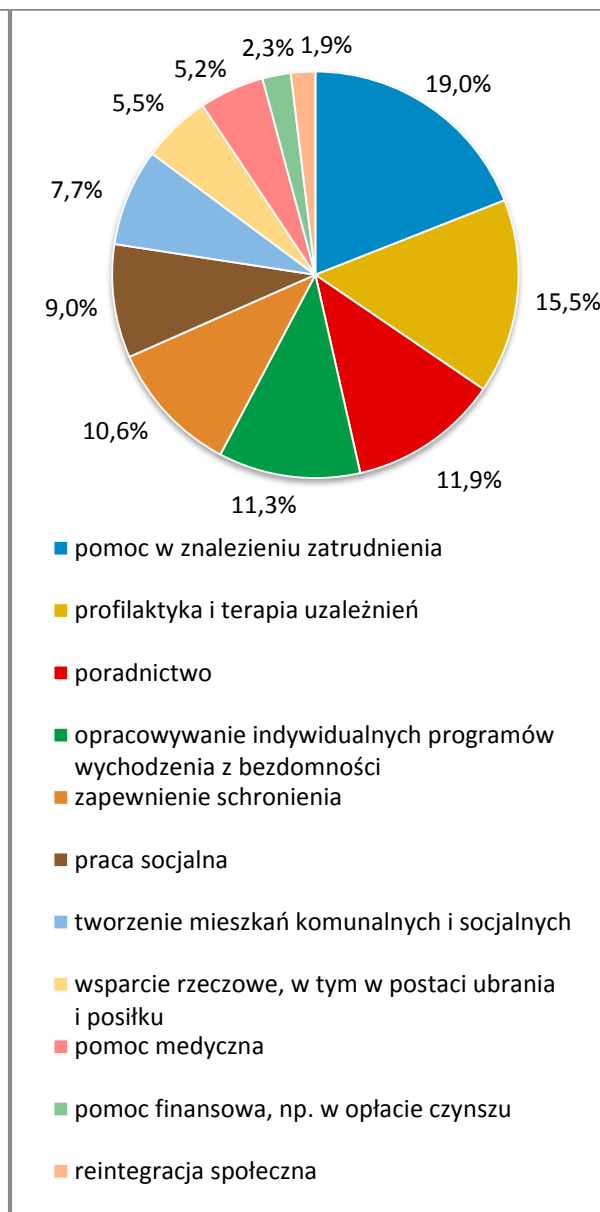
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (28,7%) i poradnictwa (16,6%) oraz prowadzić pracę socjalną (15,9%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 38. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?



Wykres 39. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?



Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

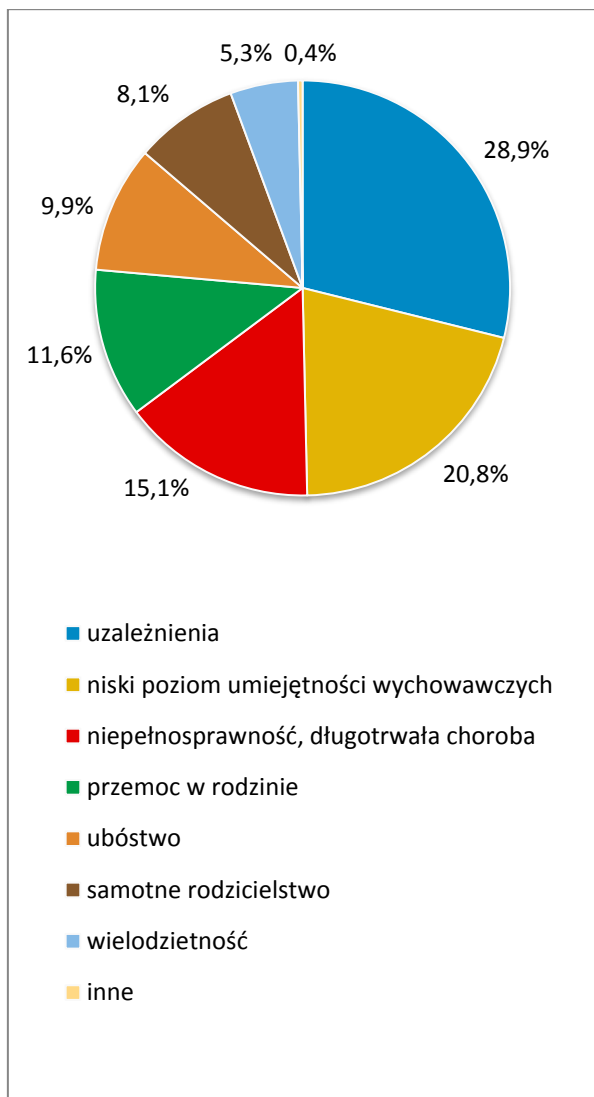
Najwięcej respondentów (42,4%) nie miało zdania na temat skali bezdomności w gminie. Jednocześnie 33,9% ankietowanych odpowiedziało, że jest ona niska, a 20,3% stwierdziło, że problem ten w gminie nie występuje.

W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (19%), prowadzenie profilaktyki i terapii uzależnień (15,5%), a także

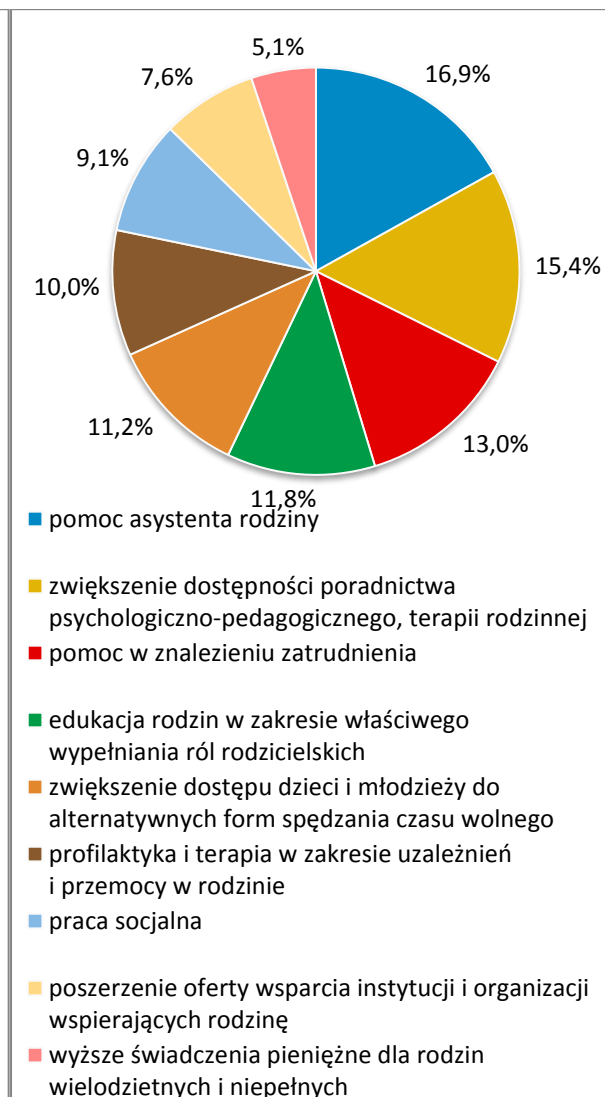
świadczenie poradnictwa (11,9%) i opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (11,3%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 40. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie



Wykres 41. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?



Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

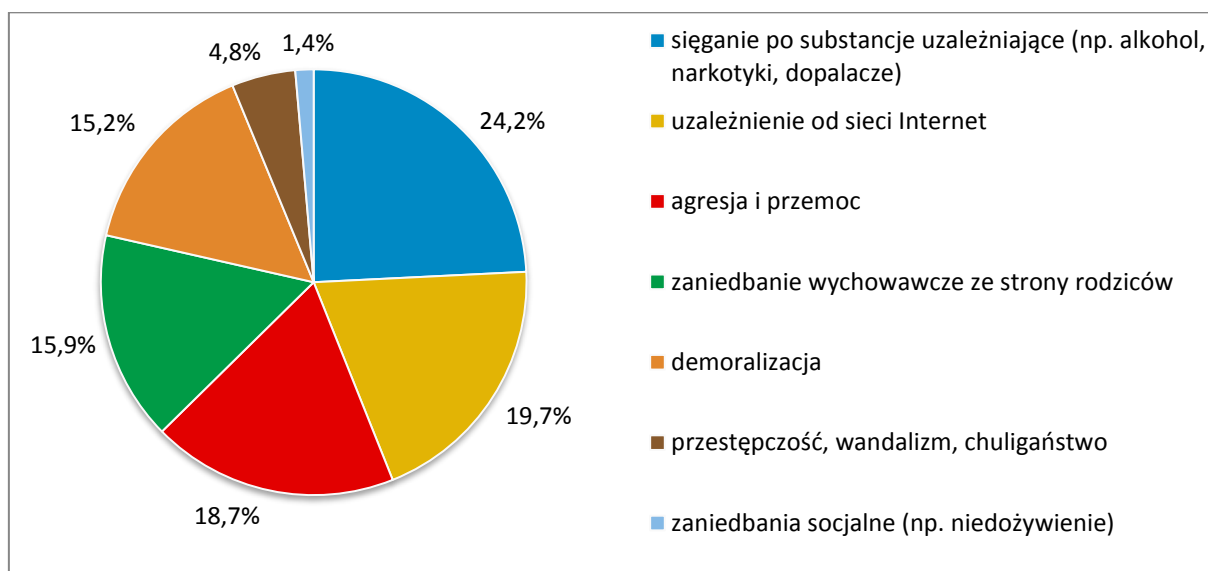
W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego

w gminie są uzależnienia (28,9%), niski poziom umiejętności wychowawczych (20,8%) oraz niepełnosprawność i długotrwała choroba (15,1%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali świadczenie pomocy przez asystenta rodziny (16,9%), zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej (15,4%) oraz udzielanie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (13%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

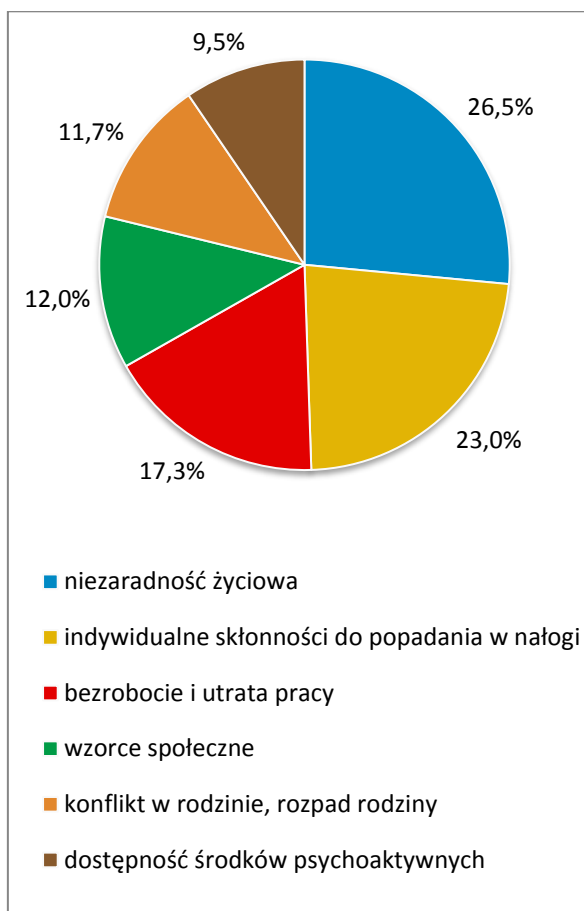
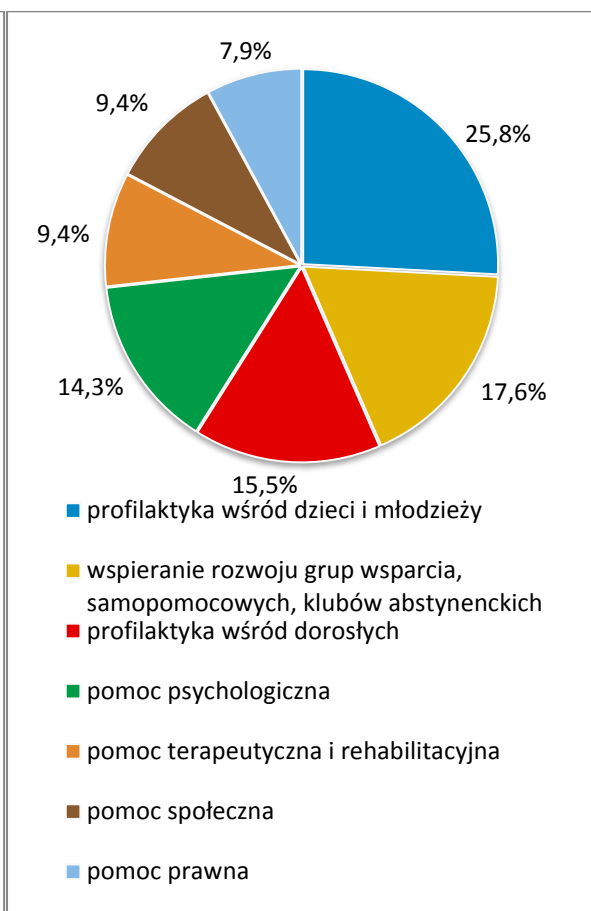
Wykres 42. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?



Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (24,2%), uzależnienie od sieci Internet (19,7%), agresja i przemoc (18,7%), zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (15,9%) oraz demoralizacja (15,2%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

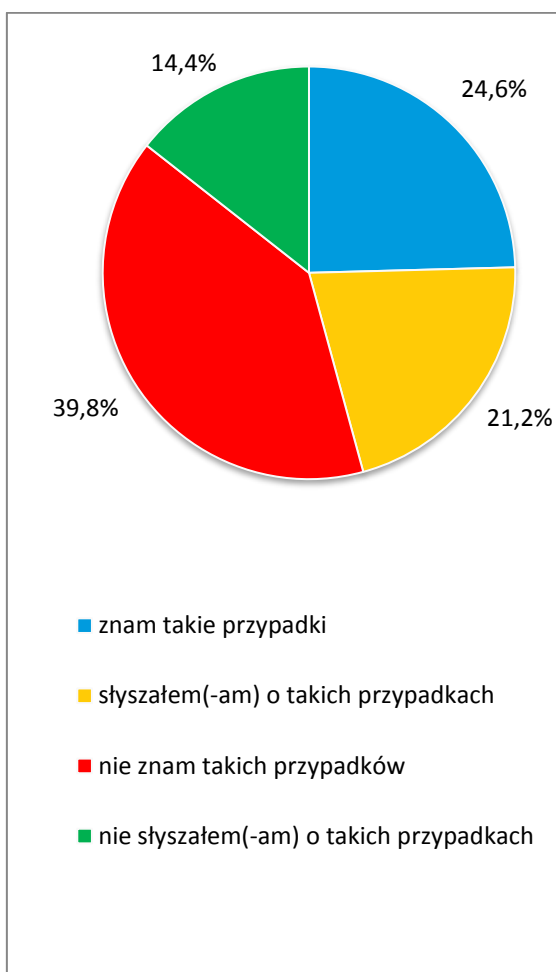
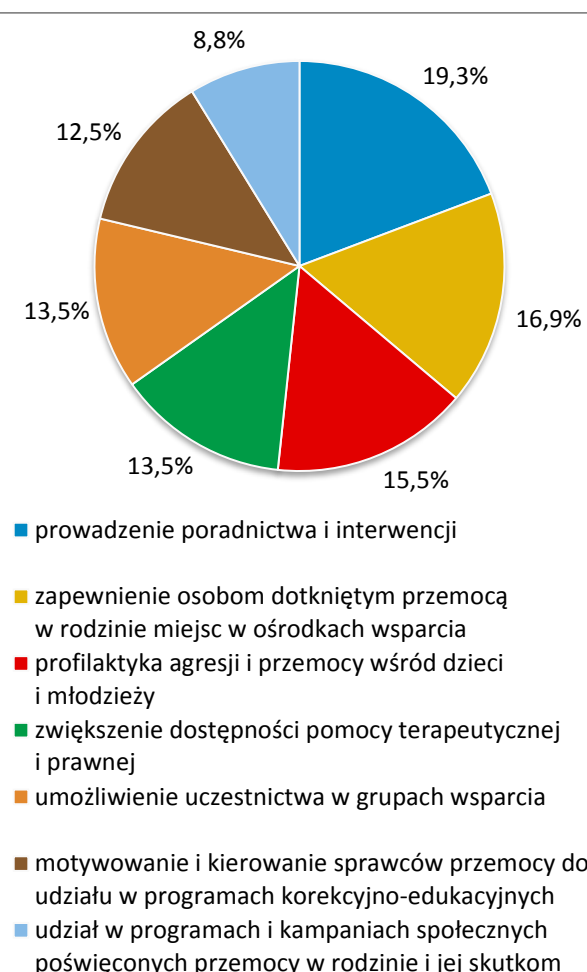
Wykres 43. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy**Wykres 44. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?**

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli niezaradność życiową (26,9%), indywidualne skłonności do popadania w nałogi (23%) oraz bezrobocie i utratę pracy (17,3%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (25,8%) i dorosłych (15,5%), wspieranie rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA, Al-Anon), klubów abstynenckich (17,6%) oraz zapewnieniu dostępu do pomocy psychologicznej (14,3%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

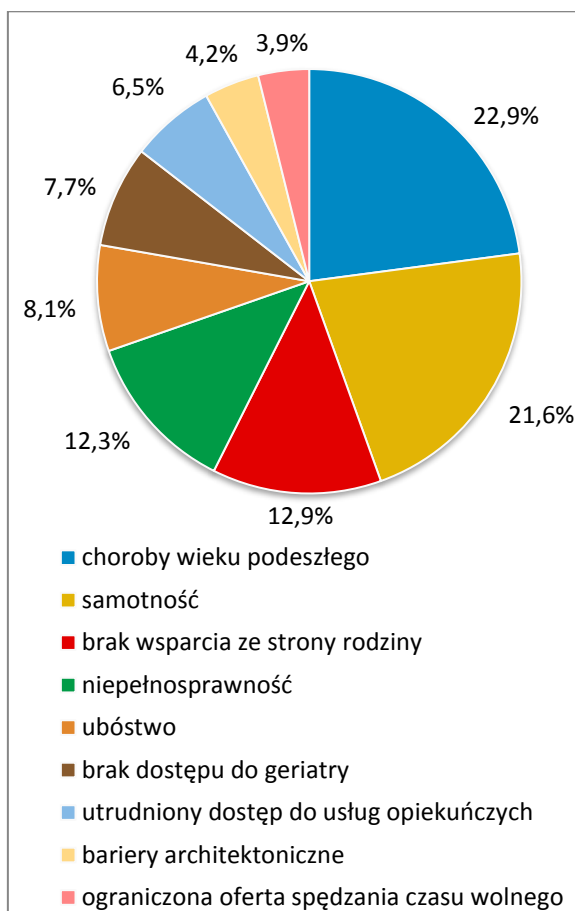
Wykres 45. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie**Wykres 46. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?**

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość badanych (łącznie 54,2%) stwierdziła, że nie zna przypadków przemocy w rodzinie w gminie lub o nich nie słyszała. Odmiennej zdania było w sumie 45,8% ankietowanych.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim prowadzić poradnictwo i interwencje (19,3%), zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejscu w ośrodkach wsparcia (16,9%), oraz prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (15,5%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 47. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy**Wykres 48. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?**

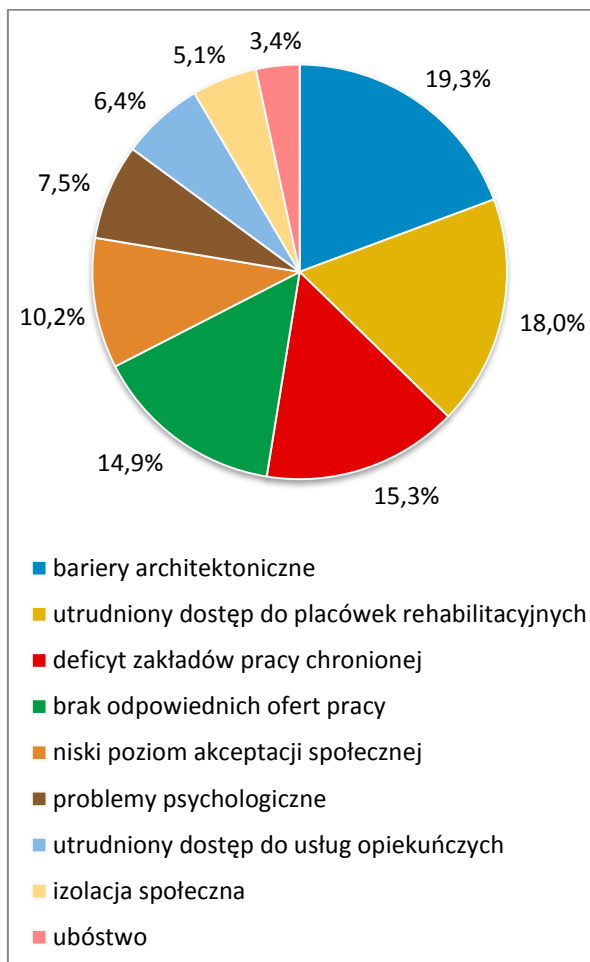
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotyczą seniorów w gminie są choroby wieku podeszłego (22,9%) i samotność (21,6%).

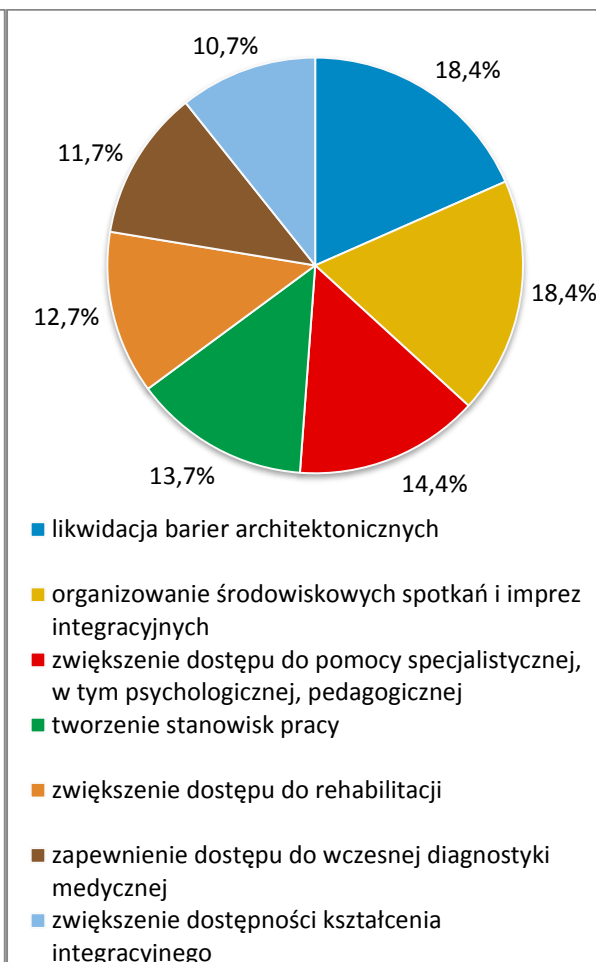
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (19,5%), zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 18,8%), organizowanie pomocy sąsiedzkiej (17,8%) oraz rozwój usług opiekuńczych (15,7%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 49. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy



Wykres 50. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?



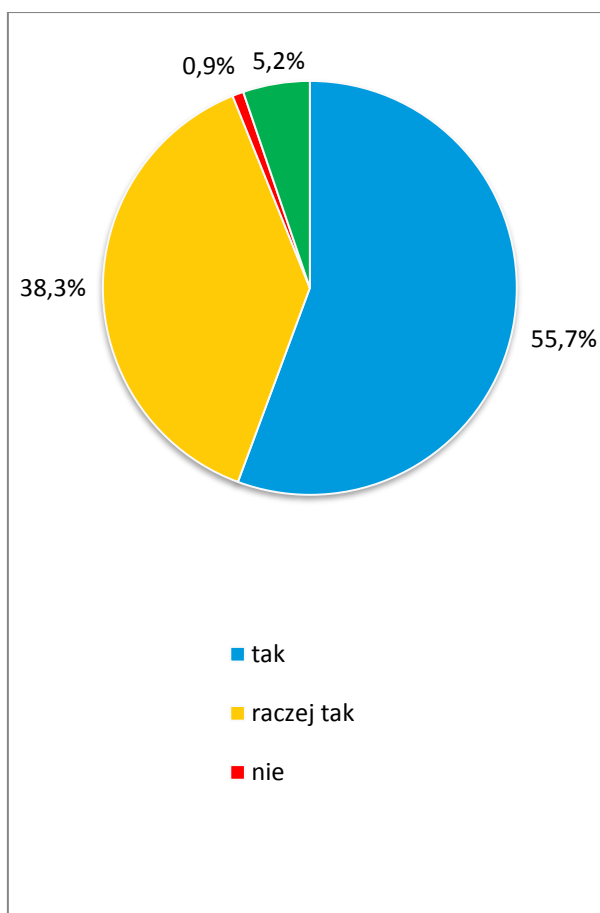
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy są: bariery architektoniczne (19,3%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (18%), deficyt zakładów pracy chronionej (15,3%) oraz brak odpowiednich ofert pracy (14,9%).

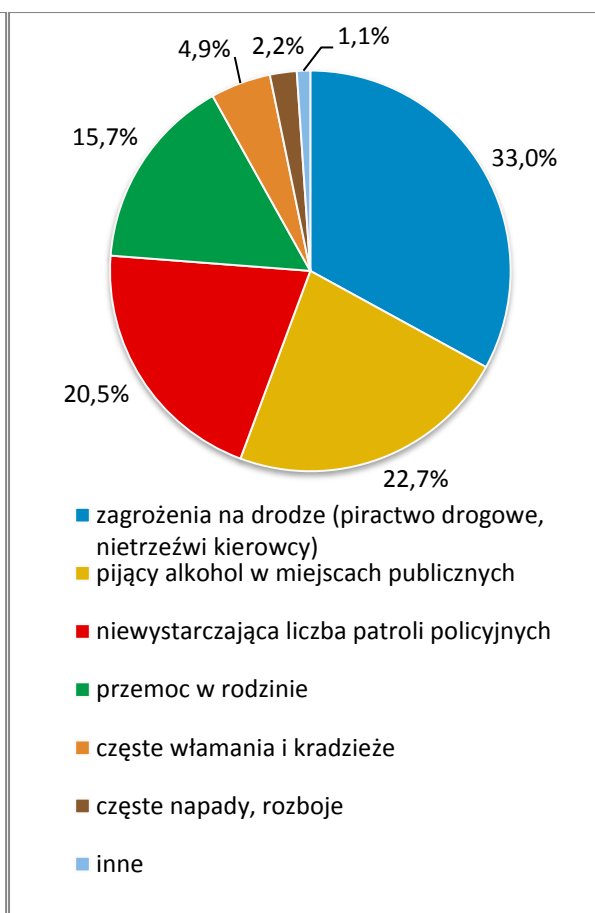
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na likwidowaniu barier architektonicznych, organizowaniu środowiskowych spotkań i imprez integracyjnych (po 18,4%), zwiększeniu dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej, pedagogicznej (14,4%) oraz tworzeniu stanowisk pracy (13,7%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 51. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?



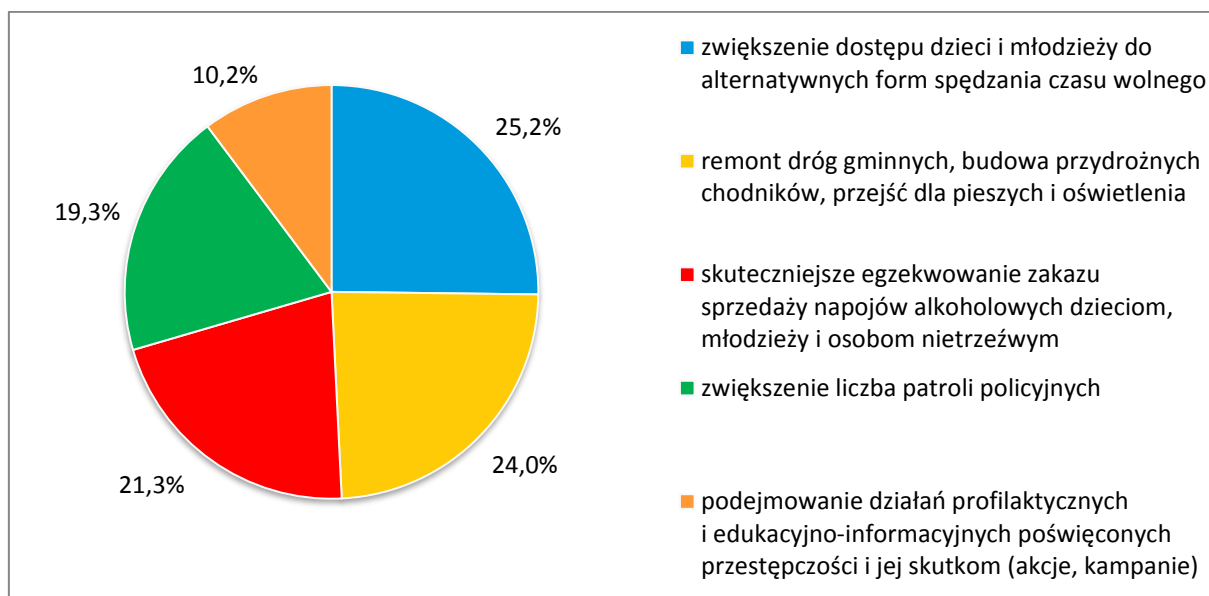
Wykres 52. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie



Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 94%) stwierdziła, że czuje się bezpiecznie bądź raczej bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Jedynie 0,9% badanych było odmiennego zdania.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 33%), osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (22,7%) oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (20,5%).

Wykres 53. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (25,2%), remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (24%) oraz skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (21,3%).

15. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Mocne strony	Słabe strony
▪ upowszechnianie ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ zachęcanie inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ wspieranie osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych ▪ zapewnianie rodzinom wsparcia ze strony asystenta rodziny i dostępu do poradnictwa specjalistycznego ▪ dobra dostępność opieki przedszkolnej i szkolnictwa podstawowego ▪ funkcjonowanie w gminie żłobka ▪ działalność Gminnego Centrum Kultury, Gminnej Biblioteki Publicznej z filiami oraz Muzeum ▪ zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychospołecznej i prawnej oraz podejmowanie działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjno-szkoleniowych ▪ funkcjonowanie GKRPA, Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego, Zespołu Interdyscyplinarnego, grupy AA „Dar” ▪ organizowanie usług opiekuńczych ▪ funkcjonowanie w gminie Klubu Senior+, Dziennego Domu „Senior WIGOR”, Środowiskowego Domu Samopomocy i Domu Pomocy Społecznej ▪ prowadzenie działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ dobrze wykwalifikowana i podnosząca kwalifikacje kadra GOPS-u ▪ odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych ▪ pozyskanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację	▪ deficyt podmiotów ekonomii społecznej w gminie ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych, w tym socjalnych ▪ brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ niewystarczający dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla dzieci i młodzieży ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym ▪ brak dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie ▪ niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej, w tym opieki geriatrycznej ▪ brak w gminie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ niedostateczna baza rehabilitacyjna w gminie ▪ brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych ▪ istnienie barier utrudniających niepełnosprawnym codzienne życie, w tym architektonicznych ▪ nierozwinięty wolontariat, m.in. brak wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne

zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ współpraca jednostek samorządu gminy z Policją i kuratorami sądowymi ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej i z przedstawicielami kościoła Szanse	
▪ rozwój przedsiębiorczości ▪ rozwój turystyki i sektora usług okołoturystycznych, w tym agroturystyki ▪ duży potencjał inwestorów w regionie ▪ aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy ▪ możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ dostęp do europejskich rynków pracy ▪ zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, w tym zapewnienie dostępu do opieki geriatrycznej ▪ rozwój sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ rozwój oferty spędzania czasu wolnego, w tym infrastruktury mu służącej ▪ wspieranie działań mających na celu aktywne uczestnictwo osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym ▪ stałe podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej ▪ zwiększenie aktywności społecznej ▪ rozwój podmiotów ekonomii społecznej, w tym sektora pozarządowego działającego w obszarze polityki społecznej ▪ utworzenie wolontariatu w gminie	Zagrożenia ▪ dziedziczenie bezrobocia ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy ▪ nieadekwatne do potrzeb lokalnego rynku pracy kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych ▪ nielegalne zatrudnienie ▪ emigracja zarobkowa osób młodych do innych jednostek administracyjnych ▪ kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym; rozpad więzi rodzinnych ▪ coraz większy dostęp do używek ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ zwiększająca się liczba osób starszych i niepełnosprawnych ▪ przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań ▪ zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej ▪ brak poczucia bezpieczeństwa przy wykonywaniu indywidualnych zadań przez pracowników socjalnych ▪ biurokracja w pomocy społecznej ▪ brak stabilizacji prawnej

16. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Dobrzyca pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- zwiastujący proces starzenia się społeczności lokalnej i zwiększający ryzyko chorób i niepełnosprawności stały wzrost liczby osób starszych, któremu towarzyszy spadek liczby osób w wieku przed- i produkcyjnym;
- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej;
- wspieranie rodzin wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- dalsze wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, w tym zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie i zacieśnienie współpracy z sektorem obywatelskim.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2021-2027. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania:

zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych;

2. **Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz dostępności opieki zdrowotnej:** udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie, a także zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia;
3. **Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju:** wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy, oraz tworzenie w gminie nowych miejsc pracy;
4. **Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju;
5. **Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:** przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich, oraz podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości;
6. **Wzmacnianie lokalnych służb społecznych i rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego:** doskonalenie sektora pomocy społecznej w gminie, a także rozwijanie i wspieranie sektora pozarządowego oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Dobrzyca w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 jest:

Przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego, wzmacnianie rodzin i stwarzanie im warunków do rozwoju oraz dążenie do integracji społecznej.

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.:

Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.
2. Rozwijanie usług opiekuńczych i uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Kontynuowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i niepełnosprawnych.
5. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji,

kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach Dziennego Domu „Senior- WIGOR”, Klubu Senior+, Kół Gospodyń Wiejskich, gminnych placówek kulturalnych oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

6. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał.
7. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.
8. Rozwijanie oferty funkcjonującego w gminie Środowiskowego Domu Samopomocy.
9. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami pracy chronionej, zakładami aktywności zawodowej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem.
10. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Dzienny Dom „Senior-WIGOR”, Klub Senior+, Środowiskowy Dom Samopomocy, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, gminne publiczne placówki oświatowe, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, ośrodki wsparcia spoza gminy, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.:

Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz dostępności opieki zdrowotnej.

Cele operacyjne:

1. Udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.
 2. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
-

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez rozszerzenie oferty działającego w gminie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego oraz podejmowanie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia świadczącymi pomoc w ww. zakresie.
 2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
 3. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym działań w kierunku utworzenia w gminie grupy wsparcia dla ofiar przemocy.
 4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
 5. Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.
 6. W razie potrzeby tworzenie w gminie mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie lub zapewnienie im miejsc w ośrodkach wsparcia, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Pleszewie.
 7. Tworzenie i rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie.
 8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
-

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń zdrowotnych, głównie specjalistycznych, w tym opieki geriatrycznej i rehabilitacji.
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.
5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.
6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Gminy, Rada Miejska, Urząd Miejski, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Placówki ochrony zdrowia, gminne publiczne placówki oświatowe, szkoły ponadgimnazjalne, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, specjaliści, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym organizacje udzielające pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, Kościół, społeczność lokalna

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej.

Cel strategiczny 3.:

Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju.

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny.
4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
5. Tworzenie i wspieranie grup wsparcia dla rodziców zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rodziców samotnych oraz wychowujących dzieci niepełnosprawne.
6. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
7. Dalsze wspieranie funkcjonującego na terenie gminy żłobka.
8. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin.
9. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy, organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży.
10. Tworzenie i rozwijanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

11. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.
12. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.
13. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Gminy, Rada Miejska, Urząd Miejska, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pleszewie, gminne publiczne placówki oświatowe, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, specjaliści, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom i zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, Kościół oraz społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających.

Cel strategiczny 4.:

Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju.

Cele operacyjne:

1. Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy.
 2. Utrzymanie istniejących i tworzenie w gminie nowych miejsc pracy.
-

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi, obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
 2. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
 3. Udzielanie przez GOPS pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.
 4. Udzielanie przez GOPS świadczenia wychowawczego i świadczenia „Dobry Start”.
 5. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórek).
 6. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
 7. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych
-

- i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej.
8. Wspieranie tworzenia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie, w tym spółdzielni socjalnych.
 9. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami spoza gminy.
 10. Poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie nowych mieszkań socjalnych oraz mieszkań chronionych.
 11. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
 12. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych.
 13. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej.
 14. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystycznej.
 15. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności.
 16. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Gminy, Rada Miejski, Urząd Miejski, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie, gminne publiczne placówki oświatowe, szkoły ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, placówki zapewniające schronienie poza gminą, placówki ochrony zdrowia, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Aktywizacja zawodowa i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, nowe miejsca pracy w gminie, wzrost aktywności gospodarczej w gminie.

Cel strategiczny 5.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
 2. Podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości.
-

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2:

1. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
 2. Podejmowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży, m.in. opracowywanie i realizowanie programów w placówkach oświatowych i włączanie w ich realizację policjantów.
 3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych.
 4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
 6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych.
-

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Gminy, Rada Miejska, Urząd Miejski, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Placówki ochrony zdrowia, gminne publiczne placówki oświatowe, placówki ponadpodstawowe, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków, ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 6.

Wzmacnianie lokalnych służb społecznych i rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego.

Cele operacyjne:

1. Doskonalenie sektora pomocy społecznej w gminie.
 2. Rozwijanie i wspieranie sektora pozarządowego oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego organizacjami.
-

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

1. Systematyczne podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
 2. Dalsze zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny.
 3. W razie możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie.
 4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
 5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez utworzenie strony internetowej GOPS-u.
 6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
-

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
 2. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.
 3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych – samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.
 4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.
 5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
-

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Gminy, Rada Miejska, Urząd Miejski, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większe kompetencje kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług, rozwój aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyca na lata 2021-2027 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program Współpracy Gminy Dobrzyca z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Miejską i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert).

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyca na lata 2021-2027 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzycy. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 17. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2027 (w zł)

2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.
16.950.342	17.255.448	17.566.046	17.882.234	18.204.114	18.531 788	18.865.360

Źródło danych: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2017-2019.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Burmistrz Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1.:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- liczba osób z gminy korzystających z klubu seniora,
- liczba osób z gminy korzystających z domu dziennego pobytu,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach środowiskowego domu samopomocy,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób z gminy korzystających z ośrodków wsparcia poza gminą,
- liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej,
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Cel strategiczny 2.:

- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjno-informacyjnego,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach mieszkań chronionych,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych.

Cel strategiczny 3.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci do lat 3. objętych opieką,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych.

Cel strategiczny 4.:

- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie

dotatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,

- liczba rodzin objętych świadczeniem wychowawczym i świadczeniem „Dobry Start”,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych.

Cel strategiczny 5.:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 6.:

- liczba pracowników GOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	20
Tabela 2. Placówki oświatowe oraz opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie	26
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie	28
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie	29
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, gabinety/przychodnie stomatologiczne, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie	30
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	38
Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	41
Tabela 8. Przestępstwa popełnione w gminie w 2019 roku	46
Tabela 9. Kadra GOPS-u w 2019 roku.....	48
Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2017-2019.....	48
Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2017-2019.....	52
Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019	56
Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	57
Tabela 14. Instytucje wsparcia w gminie.....	58
Tabela 15. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	59
Tabela 16. Organizacje pozarządowe w gminie.....	62
Tabela 17. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2027 (w zł)	100

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2017-2019 ..	15
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2017-2019	16
Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2017-2019	19

Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2017-2019	19
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie.....	20
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2017-2019	22
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2019 roku.....	22
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2017-2019* .	23
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2019	23
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie pleszewskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2017-2019 (w %)	24
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia	25
Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2019 roku	33
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2019 roku.	33
Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2019 roku.....	34
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.	35
Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	35
Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku.....	36
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku.....	36
Wykres 24. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019.....	39
Wykres 25. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2017-2019	40
Wykres 26. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, które w latach 2017-2019 korzystały z pomocy społecznej.....	50
Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie.....	50
Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie pieniężne.....	50
Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie niepieniężne.....	50

Wykres 30. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 (liczba osób w rodzinach)	51
Wykres 31. Warunki życia w gminie	65
Wykres 32. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy	66
Wykres 33. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	67
Wykres 34. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	68
Wykres 35. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	68
Wykres 36. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	69
Wykres 37. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	69
Wykres 38. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	70
Wykres 39. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	70
Wykres 40. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	71
Wykres 41. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	71
Wykres 42. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	72
Wykres 43. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	73
Wykres 44. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	73
Wykres 45. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie	74
Wykres 46. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	74
Wykres 47. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy	75
Wykres 48. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	75
Wykres 49. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy	76
Wykres 50. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	76
Wykres 51. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?	77

Wykres 52. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie	77
Wykres 53. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	78

Uzasadnienie do uchwały Nr XX/192/2020

Rady Miejskiej Gminy Dobrzyca

z dnia 30 grudnia 2020 r.

Art. 17 ust. 1 pkt 1 cytowanej na wstępie uchwały ustawy stanowi, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Z tych też względów podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady

Witalis Półrolniczak